

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen (totalt ca 1,7 miljarder kronor) och bemyndigandena för budgetåret 2006 inom utgiftsområde 21 Energi. Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks samtidigt av utskottet. Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i beslutet om anslag. I stället erinrar de i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

Beträffande Svenska kraftnät tillstyrker utskottet regeringens förslag till investeringsplan för affärsverket vad gäller perioden 2006–2008. Vidare förordar utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2006 ge Svenska kraftnät de finansiella befogenheter som föreslagits i budgetpropositionen. Utskottet avstyrker i detta sammanhang även motionsyrkanden om att den planerade likströmskabeln till Finland inte skall byggas samt, om detta krav inte hörsammats av riksdagen, att finansieringen av kabeln skall omförhandlas. Dessa bägge yrkanden följs upp i två reservationer (båda mp).

I betänkandet behandlas också motioner som rör den allmänna inriktningen av energipolitiken, kärnkraften samt Statens energimyndighet. Samtliga motionsyrkanden på dessa områden avstyrks, med anförda motiveringar, av utskottet. Yrkandena följs upp i reservationer – avseende den allmänna inriktningen av energipolitiken (m, fp, kd; mp), avvecklingen av kärnkraften (m, kd; fp; mp), folkomröstning rörande kärnkraften (m, fp, kd; mp), förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer (m, fp), förbudet mot vissa förberedande åtgärder (m, fp, kd), vissa övriga frågor rörande kärnkraften (m, fp, kd; mp) och Statens energimyndighet (m, fp, kd; mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	9
Ärendet och dess beredning.....	9
Utskottets överväganden.....	10
Allmän inriktning av energipolitiken.....	10
Propositionen.....	10
Motionerna.....	14
Vissa kompletterande uppgifter.....	18
Utskottets ställningstagande.....	20
Kärnkraft.....	24
Motionerna.....	24
Vissa kompletterande uppgifter.....	27
Utskottets ställningstagande.....	32
Inledning.....	32
Avvecklingen av kärnkraften.....	32
Folkomröstning rörande kärnkraften.....	33
Förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer.....	33
Förbudet mot vissa förberedande åtgärder.....	34
Vissa övriga frågor rörande kärnkraften.....	34
Statens energimyndighet.....	35
Motionerna.....	35
Vissa kompletterande uppgifter.....	35
Utskottets ställningstagande.....	37
Affärsverket svenska kraftnät.....	38
Propositionen.....	38
Investeringsplan.....	38
Finansiella befogenheter.....	39
Motionen.....	39
Vissa kompletterande uppgifter.....	40
Utskottets ställningstagande.....	41
Inledning.....	41
Byggandet av likströmskabeln till Finland.....	41
Svenska kraftnäts investeringsplan.....	42
Svenska kraftnäts finansiella befogenheter.....	42
Deltagande i Greta International Limited.....	42
Propositionen.....	42
Utskottets ställningstagande.....	43
Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi.....	43
Inledning.....	43
Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (35:1).....	44
Propositionen.....	44
Motionerna.....	45
Insatser för effektivare energianvändning (35:2).....	45
Propositionen.....	45
Motionerna.....	46

Teknikupphandling och marknadsintroduktion (35:3).....	46
Propositionen.....	46
Motionerna.....	47
Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (35:4).....	47
Propositionen.....	47
Motionerna.....	47
Energiforskning (35:5).....	48
Propositionen.....	48
Motionerna.....	48
Vissa kompletterande uppgifter.....	49
Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser (35:6).....	49
Propositionen.....	49
Statlig prisgaranti elcertifikat (35:7).....	50
Propositionen.....	50
Motionerna.....	50
Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av en reaktor vid Barsebäcksverket (35:8).....	50
Propositionen.....	50
Motionen.....	51
Vissa kompletterande uppgifter.....	51
Stöd för villaägare att byta bort direktverkande el.....	52
Motionen.....	52
Solcells- och vätgasforskning.....	52
Motionen.....	52
Utskottets ställningstagande.....	52
Reservationer.....	55
1. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (m, fp, kd).....	55
2. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (mp).....	57
3. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 (m, kd).....	59
4. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 (fp).....	61
5. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 – motiveringen (mp).....	62
6. Folkomröstning rörande kärnkraften, punkt 3 – motiveringen (m, fp, kd).....	63
7. Folkomröstning rörande kärnkraften, punkt 3 – motiveringen (mp).....	63
8. Förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer, punkt 4 (m, fp).....	64
9. Förbudet mot vissa förberedande åtgärder, punkt 5 (m, fp, kd).....	65
10. Vissa övriga frågor rörande kärnkraften, punkt 6 (m, fp, kd).....	66
11. Vissa övriga frågor rörande kärnkraften, punkt 6 (mp).....	67
12. Statens energimyndighet, punkt 7 (m, fp, kd).....	68
13. Statens energimyndighet, punkt 7 (mp).....	68
14. Byggandet av likströmskabeln till Finland, punkt 8 (mp).....	69
15. Svenska kraftnäts investeringsplan, punkt 9 (mp).....	70
Särskilda yttranden.....	72
1. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (c).....	72
2. Byggandet av likströmskabeln till Finland, punkt 8 (m, fp, kd).....	72
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (m).....	72
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (fp).....	73
5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (kd).....	74

6. Kostnaderna för stängningen av kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck (m, fp, kd).....	76
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	78
Propositionen.....	78
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	79
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 21 Energi.....	86
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag.....	87
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas lagförslag.....	88

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmän inriktning av energipolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ532 yrkande 13, 2005/06:N229, 2005/06:N234, 2005/06:N237, 2005/06:N270 yrkandena 1–3, 2005/06:N289 yrkandena 2, 3 och 8, 2005/06:N307 yrkande 11, 2005/06:N338 yrkandena 6 och 17, 2005/06:N339, 2005/06:N359, 2005/06:N363 yrkandena 1 och 2, 2005/06:N369, 2005/06:N408, 2005/06:N441 yrkandena 1, 2, 7 och 14, 2005/06:N458, 2005/06:N466 yrkandena 1–4, 2005/06:N473 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:N476 yrkandena 1, 2 och 6.

Reservation 1 (m, fp, kd)

Reservation 2 (mp)

2. Avvecklingen av kärnkraften

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ522 yrkande 2, 2005/06:N205, 2005/06:N220 i denna del, 2005/06:N227, 2005/06:N233 yrkandena 1, 2 och 4, 2005/06:N260 yrkande 3, 2005/06:N307 yrkande 1, 2005/06:N428 yrkande 2, 2005/06:N436 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:N441 yrkandena 10 och 11.

Reservation 3 (m, kd)

Reservation 4 (fp)

Reservation 5 (mp) – motiveringen

3. Folkomröstning rörande kärnkraften

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N264 och 2005/06:N286.

Reservation 6 (m, fp, kd) – motiveringen

Reservation 7 (mp) – motiveringen

4. Förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N220 i denna del, 2005/06:N260 yrkande 2, 2005/06:N304 yrkande 3, 2005/06:N436 yrkande 4 och 2005/06:N441 yrkande 12.

Reservation 8 (m, fp)

5. Förbudet mot vissa förberedande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N212, 2005/06:N220 i denna del, 2005/06:N228, 2005/06:N233 yrkande 3, 2005/06:N260 yrkande 1, 2005/06:N322, 2005/06:N376, 2005/06:N436 yrkande 5, 2005/06:N441 yrkande 13 och 2005/06:N476 yrkande 18.

Reservation 9 (m, fp, kd)

6. Vissa övriga frågor rörande kärnkraften

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N307 yrkande 3, 2005/06:N338 yrkande 12, 2005/06:N362 och 2005/06:N436 yrkande 9.

Reservation 10 (m, fp, kd)

Reservation 11 (mp)

7. Statens energimyndighet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N338 yrkande 21, 2005/06:N441 yrkande 8 och 2005/06:N473 yrkande 2.

Reservation 12 (m, fp, kd)

Reservation 13 (mp)

8. Bygandet av likströmskabeln till Finland

Riksdagen avslår motion 2005/06:N338 yrkande 10.

Reservation 14 (mp)

9. Svenska kraftnäts investeringsplan

Riksdagen godkänner investeringsplanen för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 8 och avslår motion 2005/06:N338 yrkande 11.

Reservation 15 (mp)

10. Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2006 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 9.

11. Deltagande i Greta International Limited

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om deltagande i Greta International Limited. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 1.

12. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi*a) Bemyndigande för anslaget 35:2*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 35:2 Insatser för effektivare energianvändning besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 105 000 000 kr under år 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 2.

b) Bemyndigande för anslaget 35:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 65 000 000 kr under år 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 3.

c) Bemyndigande för anslaget 35:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 50 000 000 kr under år 2007 och högst 50 000 000 kr under år 2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 4.

d) Bemyndigande för anslaget 35:5

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 779 000 000 kr under år 2007 och högst 825 000 000 kr under perioden 2008–2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 5.

e) Bemyndigande för anslaget 35:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 35:6 Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 18 100 000 kr under år 2007 och högst 21 900 000 kr under åren 2008–2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 6.

f) Anslagen under utgiftsområde 21 Energi

Riksdagen anvisar för budgetåret 2006 anslagen under Utgiftsområde 21 Energi enligt regeringens förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 10.

g) Motioner rörande anslagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N303 yrkande 1, 2005/06:N436 yrkande 24, 2005/06:N473 yrkandena 4–6 och 8 samt 2005/06:N476 yrkande 21.

Stockholm den 15 november 2005

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m)¹, Ingegerd Saarinen (mp), Nils-Göran Holmqvist (s), Eva Flyborg (fp)², Berit Högman (s), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m)³, Carina Adolfsson Elgestam (s), Yvonne Ångström (fp)⁴, Åsa Torstensson (c), Anne Ludvigsson (s), Anne-Marie Pålsson (m)⁵, Lars Johansson (s), Reynoldh Furustrand (s) och Mikael Oscarsson (kd)⁶.

¹ Avstår från ställningstagande under punkt 12

² Avstår från ställningstagande under punkt 12

³ Avstår från ställningstagande under punkt 12

⁴ Avstår från ställningstagande under punkt 12

⁵ Avstår från ställningstagande under punkt 12

⁶ Avstår från ställningstagande under punkt 12

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2005/06:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi, dock med undantag av förslaget (punkt 7) om investeringsstöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus,

dels 35 motioner från den allmänna motionstiden.

Utskottets överväganden

Allmän inriktning av energipolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande energipolitikens inriktning. Utskottet hänvisar till att de riktlinjer för energipolitiken som riksdagen beslutat om ligger fast. *Jämför reservationerna 1 (m, fp, kd) och 2 (mp).*

Propositionen

Utgiftsområde 21 Energi sammanfaller med politikområdet Energipolitik, vilket i sin tur omfattar de tre verksamhetsområdena Elmarknadspolitik, Övrig energimarknadspolitik och Politik för ett uthålligt energisystem.

Målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken skall skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Vidare skall energipolitiken bidra till ett breddat energi-, miljö- och klimatsamarbete i Östersjöregionen.

Energipolitiken är inriktad på att skapa förutsättningar för effektiva energimarknader, en god försörjningstrygghet och en långtgående hänsyn till miljö, hälsa och klimat. Detta görs huvudsakligen genom insatser inom de tre tidigare nämnda verksamhetsområdena, men även insatser inom andra politikområden bidrar till att uppfylla de energipolitiska målen.

Verksamhetsområdet *Elmarknadspolitik* syftar till att skapa goda ramvillkor för en effektiv och väl fungerande elmarknad. Målet för elmarknadspolitikerna är att åstadkomma en effektiv elmarknad med väl fungerande konkurrens som genererar en säker tillgång på el till internationellt konkurrenskraftiga priser. Detta, sägs det i propositionen, innebär en strävan mot en väl fungerande marknad med effektiv prisbildning. Vidare omfattar målet en vidareutveckling av den gemensamma elmarknaden i Norden.

Enligt regeringen är aktiva konsumenter en förutsättning för en effektiv och fungerande elmarknad. I propositionen redogörs för att drygt 40 % av hushållskunderna i Sverige bytt elleverantör eller omförhandlat priset med sin befintliga leverantör. Tendensen är, sägs det i propositionen, att aktiviteten på elmarknaden ökar, även om ökningen är relativt liten. Koncentrationen av ägandet i elproduktionen har ökat sedan elmarknadsreformen år 1996 och elproduktionen i Sverige är i hög grad koncentrerad. De tre största producenterna – Vattenfall AB, Sydkraft AB (numera Eon) och For-

tum – står för ca 88 % av elproduktionen i Sverige. I ett nordiskt perspektiv utgör de tre största svenska producenternas marknadsandelar sammanlagt 35 % av den samlade nordiska produktionen. Koncentrationen av ägandet inom elhandel är dock inte lika stor. Trenden har under de senaste två åren varit att koncentrationen minskar. De tre stora bolagen har en gemensam marknadsandel om drygt 55 %, vilket kan jämföras med 70 % år 2000.

I januari 2005 bildades Energimarknadsinspektionen inom Energimyndigheten i syfte att ge tillsynsmyndigheten en mer fristående roll och därigenom skapa en självständig och stark myndighet och öka fokus på tillsyn över elmarknaden. Under år 2004 har Energimyndigheten för första gången tillämpat nätnyttomodellen för bedömning av nättariffernas skälighet och myndigheten beslutade om fördjupad granskning i 41 fall. Medeldebiteringsgraden för 2003 års tariffer blev 1,12 (en debiteringsgrad över 1,0 indikerar att nätföretagen kan ha fakturerat sina kunder för mycket).

Under våren 2005 har Energimarknadsinspektionen lagt stora resurser på det uppdrag myndigheten erhöll av regeringen med anledning av det omfattande elavbrottet till följd av stormen Gudrun. Myndighetens rapport om en leveranssäker elöverföring har remissbehandlats, och regeringen meddelar i budgetpropositionen sin avsikt att lämna en proposition till riksdagen om dessa frågor under hösten 2005 (regeringen har sedermera till riksdagen överlämnat proposition 2005/06:27 om leveranssäkra elnät).

Regeringen gör bedömningen att verksamheten vid Svenska kraftnät har bedrivits i enlighet med de mål och den inriktning som affärsverket ålagts. Antalet driftstörningar i stamnätet under år 2004 var 187 stycken, varav 10 stycken medförde leveransavbrott för elkunder. Regeringen anser att det är av stor vikt att arbetet med att vidta åtgärder för att ytterligare stärka stamnätets driftsäkerhet fortsätter samt att det nordiska arbetet framgent är fortsatt prioriterat.

Vidare är det regeringens bedömning att Sverige har en säker tillgång på el till konkurrenskraftiga priser, även om det under extremt kalla dagar kan uppstå prissvängningar till följd av risk för effektbrist. Erfarenheterna från bl.a. den nordiska elmarknaden visar att såväl försörjningstryggheten som konkurrenskraften stärks genom att våra nationella marknader stegvis integreras med våra grannländer, sägs det i propositionen.

Insatserna inom verksamhetsområdet *Övrig energimarknadspolitik* är i första hand inställda på annan ledningsburen energi än elektricitet, dvs. på naturgas och fjärrvärme. De insatser som görs syftar till att utveckla effektiva och väl fungerande marknader för dessa energiformer. Därtill bedrivs insatser för att följa och analysera utvecklingen inom bränsle- och drivmedelsmarknaderna. Målet för verksamhetsområdet är att energipolitiken skall utformas så att energimarknaderna ger en säker tillgång på energi – värme, bränslen och drivmedel – till rimliga priser. För naturgasmarknadspolitikerna är målet att vidareutveckla gasmarknadsreformen så att en effektiv naturgasmarknad med reell konkurrens kan uppnås. Målet för värmemarknads-

politiken är att genom ökad genomlysning stimulera till konkurrens och högre effektivitet. Som vägledande mål för användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Sverige gäller att dessa fr.o.m. år 2005 skall utgöra minst 3 % av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll.

Det nya gasmarknadsdirektivet (2003/55/EG) trädde i kraft i juli 2003 och genomfördes i svensk rätt genom en helt ny naturgaslag (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14). Den 1 juli 2005 utsåg regeringen, enligt bemyndigande i naturgaslagen, Svenska kraftnät till systemansvarig myndighet för naturgasmarknaden. Regeringen gör bedömningen att gasmarknadsreformen hittills har fungerat tillfredsställande. Då förändringarna varit mycket omfattande är det dock för tidigt att redan nu dra för långtgående slutsatser, sägs det i propositionen. Vidare påpekas att en utbyggnad av infrastrukturen för naturgas kan bidra till ett effektivare utnyttjande av det befintliga naturgasnätet i södra och västra Sverige. Utbyggnaden måste dock ske på kommersiella grunder, enligt regeringen. Något statligt stöd kommer inte att kunna påräknas.

Arbetet inom värmemarknadsområdet har fortsatt främst varit inriktat på att öka genomlysningen av marknaderna. Energimyndigheten har på regeringens uppdrag följt och analyserat utvecklingen i fjärrvärmesektorn i relation till konkurrerande alternativ på värmemarknaderna med avseende på priser, konkurrens och miljö. Fjärrvärmepriserna låg relativt stilla under perioden 1996–2000, men prisutvecklingen sedan år 2001 har visat på ett trendbrott. De stora fjärrvärmeföretagen har höjt priserna relativt sett mer än de små företagen. Regeringen bedömer att Energimyndighetens uppföljningar tillsammans med Fjärrvärmeutredningens arbete bidragit till att öka genomlysningen av värmemarknaderna. För att ytterligare öka genomlysningen och förbättra kundskyddet på fjärrvärmemarknaderna avser regeringen återkomma med förslag till åtgärder.

När det gäller drivmedelsmarknaden sägs det i propositionen att ett allvarligt hinder för introduktion av alternativa drivmedel i större skala är de höga inhemska produktionskostnaderna jämfört med bensin och diesel. Förutom de insatser som görs för att introducera biodrivmedel på marknaden utgörs regeringens stöd därför i dag främst av forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att sänka kostnaderna.

Verksamhetsområdet *Politik för ett uthålligt energisystem* kan sägas innefatta tre huvuddelar, nämligen energipolitiska åtgärder på kort sikt, åtgärder för ett långsiktigt uthålligt energisystem och energipolitiskt motiverade internationella klimatsatser. Målet för verksamhetsområdet är att energin skall användas så effektivt som möjligt med hänsyn tagen till alla resurstillgångar. Vidare skall stränga krav ställas på säkerhet och omsorg om hälsa och miljö vid omvandling och utveckling av all energiteknik.

Det energipolitiska beslut riksdagen fattade år 2002 omfattar åtgärder för den fortsatta omställningen av energisystemet. Beslutet innebar bl.a. att ett mål introducerades om att användningen av el från förnybara energikäl-

lor skall öka med 10 TWh från 2002 års nivå till år 2010. Det huvudsakliga ekonomiska styrmedlet för att nå det uppställda målet är elcertifikatsystemet, vilket infördes i maj 2003 och som ersatte de flesta av de tidigare bidragen för att främja elproduktion från förnybara energikällor. I propositionen redogörs för den översyn av elcertifikatsystemet som Energimyndigheten genomfört. Översynen visar bl.a. att systemet hittills inte lett till några omfattande investeringar i ny produktionskapacitet. Den omfattande produktionsökningen som ändå har skett är framför allt resultatet av bränslebyten och produktionsökningar i befintliga biobränsleeldade anläggningar. Energimyndigheten gör dock bedömningen att systemet är ett tillräckligt stöd även för framtida nyinvesteringar. Beträffande elcertifikatsystemet gör regeringen bedömningen att erfarenheterna överlag är goda och att systemet har fungerat väl. För att ytterligare förbättra förutsättningarna för systemets långsiktiga effektivitet, funktion och måluppfyllelse bör dock ett antal förändringar genomföras. Regeringen avser därför att återkomma till riksdagen med en proposition om utvecklingen av elcertifikatsystemet senast våren 2006.

Inom ramen för det energipolitiska beslut riksdagen fattade år 2002 sätts under perioden 2003–2007 även på åtgärder för effektivare energianvändning. Åtgärderna omfattar bl.a. bidrag till kommunal energirådgivning och stöd till regionala energikontor, utbildning och information, provning, märkning och certifiering av energikrävande utrustning samt stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiv teknik. År 2004 ansökte och beviljades samtliga landets 290 kommuner bidrag för kommunal energirådgivning. Dessutom finns särskilda åtgärder för att främja vindkraften. I propositionen konstateras att i stort sett samtliga medel som avsatts inom ramen för 2002 års energipolitiska program för stöd till marknadsintroduktion av vindkraft är uppbundna av fattade beslut. Regeringen redovisar även sin avsikt att föreslå att stödet för marknadsintroduktion av vindkraft förlängs i ytterligare fem år fr.o.m. år 2008.

När det gäller åtgärderna inom 1997 års kortsiktiga program konstateras i propositionen att dessa slutförs under år 2005 och att målen vad gäller ökad tillförsel av elproduktion och minskad elanvändning sammantaget har uppnåtts.

De långsiktiga åtgärderna inom 1997 års energipolitiska program, vilka omfattar perioden 1998–2004, syftar till att främja utvecklingen av ny energiteknik för att bidra till utvecklingen av ett ekonomiskt och ekologiskt uthålligt energisystem. Genom beslut om budget för år 2005 angavs de ekonomiska ramarna och de övergripande målen för fortsatta långsiktiga energipolitiska insatser under perioden 2005–2011. Målet för de långsiktiga energipolitiska insatserna är, enligt det beslut riksdagen fattade hösten 2004, att bygga upp sådan vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens inom universiteten, högskolorna, instituten, myndigheterna och i näringslivet som behövs för att genom tillämpning av ny teknik och nya tjänster möjliggöra en omställning till ett långsiktigt hållbart energisystem

i Sverige, samt att utveckla teknik och tjänster som genom svenskt näringsliv kan kommersialiseras och därmed bidra till energisystemets omställning och utveckling såväl i Sverige som på andra marknader. Från och med år 2005 anvisas medel inom ett enda anslag, Energiforskning, vilket inrymmer stöd till energiforskning, energiteknikstöd och stöd för introduktion av ny energiteknik. Enligt regeringen är omställningen till ett långsiktigt uthålligt energisystem en väsentlig del av en hållbar utveckling. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen en förstärkning av insatserna kring forskning, utveckling och demonstration på energiområdet med 270 miljoner kronor per år under åren 2006 och 2007, samt med 370 miljoner kronor under år 2008. I propositionen sägs även att ett område av stort intresse är utnyttjande av biomassa för produktion av drivmedel och kraftvärme. Regeringen bedömer att sammanlagt 150 miljoner kronor av den föreslagna förstärkningen under perioden 2006–2008 skall användas för att främja utvecklings- och demonstrationsprojekt inom området produktion av biodrivmedel och förgasning av biomassa, svartlut eller avfall. Vidare redogörs för det uppdrag Energimyndigheten har när det gäller att redovisa en fokusering av insatserna för forskning, utveckling och demonstration på energiområdet. Regeringen meddelar även sin avsikt att återkomma med närmare riktlinjer för de fortsatta långsiktiga energipolitiska insatserna på basis av Energimyndighetens underlag.

De energipolitiskt motiverade internationella klimatsatserna syftar till att utveckla och ge erfarenheter av Kyotoprotokollets s.k. flexibla mekanismer, särskilt gemensamt genomförande och mekanismen för ren utveckling. För att bidra till att utveckla Kyotoprotokollets flexibla mekanismer till trovärdiga och effektiva element i det internationella klimatsamarbetet, bedriver Sverige i samarbete med andra länder, främst genom Energimyndigheten, projekt som bidrar till att begränsa utsläpp av växthusgaser till atmosfären. I propositionen konstateras även att genomförandetakten för de energipolitiskt motiverade internationella klimatåtgärderna varit lägre och försenats i förhållande till vad som inledningsvis förutsattes. Vidare gör regeringen bedömningen att arbetet med att utveckla Kyotoprotokollets flexibla mekanismer är angeläget och bör stärkas.

I propositionen redovisas även att Riksrevisionen inte haft någon invändning i revisionsberättelsen för år 2004 avseende Statens energimyndighet eller Affärsverket svenska kraftnät. Någon effektivitetsrevisionsrapport inom myndigheternas verksamhetsområde har heller inte lämnats.

Motionerna

Energipolitikens betydelse för tillväxten och utvecklingen i Kalmar län behandlas i motion 2005/06:N339 (s). Ett riksdagsuttalande om att energipolitiken måste vara anpassad för att underlätta för företag att skapa tillväxt förordas i motionen.

Även i motion 2005/06:N359 (s) avhandlas energipolitiken och tillväxten. Motionärerna framhåller att tillgången på energi och priset på el är en väsentlig fråga för den elintensiva industrins framtid. Det är därför viktigt att markera en långsiktig och god energiförsörjning, med el till rimliga priser, menar de.

Två riksdagsuttalanden anbefalls i motion 2005/06:N363 (s). För det första, ett uttalande om att basindustrin måste erbjudas trygghet och förutsättningar att investera. Energipolitiken måste därför ange en tydlig riktning för att skapa en trygg utveckling av energiförsörjningen. Ansvaret för energiförsörjningen får inte lämnas helt i marknadens händer, anför det. För det andra förordas ett uttalande om att en ansvarsfull drivmedelspolitik måste utvecklas.

Behovet av en långsiktig energipolitik lyfts fram i motion 2005/06:N408 (s). Motionärerna menar att kärnkraftsavvecklingen tillsammans med oljans osäkra framtid ställer krav på att alternativa energikällor tas fram. I moti-
onen framhålls bl.a. bioenergi och vindkraft.

I motion 2005/06:N458 (s) framhålls att energiförsörjningen är en viktig förutsättning för konkurrenskraften inom basindustrin. Energipolitiken måste därför se till dels att det finns en tilltro till energiförsörjningen på lång sikt, dels att energikostnaderna hålls på en konkurrenskraftig nivå. Därtill måste energiproduktionens beskattning hanteras på ett sätt så att konsekvenserna för basindustrin beaktas.

I Moderata samlingspartiets motion 2005/06:N441 anfördes att dagens målflorea på energiområdet bör ersättas med två övergripande mål. För det första att energipolitiken skall främja en säker och konkurrenskraftig el- och energiförsörjning i hela landet. För det andra att all energiproduktion skall klara högt ställda miljö- och säkerhetskrav. De nu gällande målen för energipolitiken är dåligt samordnade och det finns även motsättningar mellan de olika målen som i vissa fall gör dem oförenliga. I motionen begärs ett uttalande om att regeringen bör ta initiativ till en utvärdering av måluppfyllelsen och kostnadseffektiviteten för energipolitiken. Vidare menar motionärerna att energibeskattningen måste reformeras och att osäkerheten inom energipolitiken måste undanröjas så att kraftföretagen vågar investera i ny produktionskapacitet. När det gäller statliga stöd på energiområdet anser motionärerna att det inte finns några godtagbara skäl att behålla stora subventionssystem för produktion av viss el, varken i form av stöd via statsbudgeten eller genom tvingande subventioner via elcertifikat. Statens stöd bör koncentreras till forskning på energiområdet, särskilt långsiktig forskning, men även till information och insatser som minskar sökkostnader för elkonsumenter eller som påskyndar spridningen av ny teknik.

Enligt vad som anfördes i motion 2005/06:N473 (m) bör energipolitikens mål vara att främja en säker och konkurrenskraftig el- och energiförsörjning i hela Sverige. All energiproduktion skall klara högt ställda miljö- och säkerhetskrav i enlighet med den generella miljöpolitiken. Motionärerna förordar ett riksdagsuttalande om att målet för insatserna kring

forskning och utveckling på energiområdet bör utformas utifrån detta övergripande mål. Vidare framhålls, beträffande inriktningen av energiforskningen, att forskningen måste vara internationellt gångbar och professionellt utvärderad. Ideologiskt motiverade projekt, såsom etanolforskning, bör enligt motionärerna nedprioriteras. Prioriteringarna inom forskningen skall inte styras av politiska nycker. Fokus måste vara på energiformer som är miljömässigt gynnsamma och som kan förväntas bli kommersiellt gångbara. Ett tillkännagivande därom förordas också i motionen.

Energiförsörjningen för basindustrin lyfts fram i motion 2005/06:N229 (m) och motionärerna menar att energipolitiken måste välkomna initiativ som kan öka utbudet på el- och bränslemarknaderna. Att naturgasen kan bidra till detta, påpekas i motionen.

Behovet av mångfald på energimarknaden och i Skånes framtida energiförsörjning påtalas i motion 2005/06:N307 (m). Sydsverige är inte längre självförsörjande på el, vilket är en konsekvens av den förda energipolitiken. Motionärerna framhåller att en säker tillgång på el är en förutsättning för välbefinnande och välfärd och att höga elpriser och brist på el är ett hot mot den sydsvenska tillväxten.

I motion 2005/06:N234 (fp) begärs ett tillkännagivande om att regeringen med kraft skall driva frågan om minskad kol-, gas- och oljebaserad energiproduktion i Danmark. Vårt grannlands val att låta de fossila bränslena dominera sin energiförsörjning leder till stora utsläpp av framför allt koldioxid som även drabbar Sverige och övriga Europa.

Vikten av långsiktiga och stabila villkor för basindustrins energiförsörjning framhålls i motion 2005/06:N237 (fp). En avveckling av kärnkraften försämrar villkoren för svensk industri och innebär att arbetstillfällena riskeras, anser motionären.

Enligt vad som anförs i motion 2005/06:N476 (kd) bör Sveriges energiförsörjning tryggas genom en långsiktig och medveten energipolitik med fasta spelregler, där inhemska förnybara energikällor och bränslen utgör en växande bas. Målet, sägs det i motionen, bör vara ett ekologiskt uthålligt energisystem utan drastiska prisförändringar, elbrist eller andra betydande påfrestningar på välfärd och sysselsättning. För att detta skall kunna möjliggöras krävs satsningar på energiforskning och energiteknisk utveckling. Vidare framförs i motionen att regeringen saknar en samlad klimatpolitisk linje och att stängningen av Barsebäcksverken bidrar till växthuseffekten. För att begränsa klimatutsläppen krävs olika åtgärder inom ramen för samarbetet i EU, anser motionärerna. Därtill bör regeringen vidta åtgärder för att tillse att elbrist inte uppstår, anförs det.

Riksdagen bör, enligt vad som anförs i motion 2005/06:N369 (kd), samla sig kring en långsiktig energipolitik som ger förutsättningar för tillväxt och välfärd. Enligt motionären bör riksdagen slå fast att investeringar i nödvändig elproduktion underlättas, att konkurrenssnedvridande produk-

tionsskatter på el avskaffas och att långsiktiga stabila villkor ges för den svenska energiproduktionen. Ett riksdagsuttalande därom förordas i motionen.

I Centerpartiets motion 2005/06:MJ532 argumenteras för att regeringen bör samla olika samhällsaktörer för att försöka minska Sveriges oljeberoende. Motionärerna menar att regeringen bör förena olika aktörer som t.ex. företrädare för fordonsindustrin, bränsletillverkare, försäkringsbranschen och forskare för att på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt arbeta för att minska landets oljeberoende. Därom begärs ett riksdagsuttalande. Vidare förordas i motionen dels olika former av stimulansåtgärder för förnybara bränslen, dels satsningar på forskning och utveckling.

I motion 2005/06:N466 (c) förordas fyra tillkännagivanden rörande energipolitiken. Riksdagen bör, för det första, uttala att energipolitiken måste syfta till att Sverige får en trygg och långsiktigt hållbar energiförsörjning som underlättar tillväxt och sysselsättning, och som samtidigt bidrar till lägre utsläpp av växthusgaser i ett globalt perspektiv. För det andra bör riksdagen framhålla att det bör ske en kraftsamling kring forskning och utveckling mellan stat och näringsliv i syfte att trygga en uthållig, säker och ekonomisk energiförsörjning. Vidare, för det tredje, bör riksdagen markera att det kommer att behövas investeringar i miljövänlig och hållbar kraftproduktion, oavsett vilken inställning man har till kärnkraften. För det fjärde förordas ett uttalande om att energipolitiken behöver en bred förankring, såväl i politiken som i fackföreningsrörelsen och näringslivet, mot bakgrund av att det annars finns risk för att energipolitiken ändras beroende på vilken majoritet som styr, något som i sin tur skapar osäkerhet.

I motion 2005/06:N338 (mp, -) anmodas ett riksdagsuttalande om att regeringen skall föreslå tydliga mål för minskningen av oljeberoende och beroende av andra fossila bränslen och att planer tas fram för att minska den samlade förbrukningen av oljeprodukter i alla sektorer. Tydliga mål för olika sektorer och tidpunkter vid vilka de skall vara uppnådda efterfrågas av motionärerna. Vidare erinras i motionen om att anslagen för energiforskningen, genom 2006 års budgetproposition, återställs till sin tidigare nivå. Motionärerna framhåller att det är viktigt att anslagen hålls på en ganska stabil nivå, bl.a. eftersom att det kan vara svårt att samla ett forskarlag som splittrats. Vidare sägs i motionen att det finns flera viktiga områden där Sverige ligger i framkant och har en stor potential, som t.ex. i fråga om vågkraft, solceller, solvärme, förgasning och ny vindkraftsteknik.

Att förnybar energi för områdena uppvärmning och nedkylning inte har uppmärksamrats i tillräcklig utsträckning inom EU framhålls i motion 2005/06:N270 (mp). Sverige bör därför arbeta för att frågan får högre prioritet inom EU. Vidare är behovet av forskning och utveckling inom området stort och motionärerna förordar ökade insatser. Det är även viktigt att Sverige för egen del ökar insatserna på detta område.

I motion 2005/06:N289 (mp) betonas vikten av stabila villkor när det gäller omställningen av energisystemet och motionärerna menar att Sverige borde ta intryck av Danmark och Tyskland. Dessa länder har stabila regler för dem som investerar i sol- och vindkraftsanläggningar, sägs det i motionen. Därtill borde regeringen låta en utredning ta fram åtgärder som långsiktigt kan skapa förutsättningar för en omställning av det svenska energisystemet. Ett sådant arbete måste ta hänsyn till att såväl olja som kärnkraft är att betrakta som kortsiktiga parenteser när det gäller energiförsörjningen. Regeringen bör även arbeta med att förbättra såväl kunskapsunderlaget som villkoren för alla aktörer i omställningsarbetet. Detta innebär att såväl forskare och produktutvecklare som investerare måste få stabila villkor under lång tid.

Vissa kompletterande uppgifter

Mål för energipolitiken

Våren 2002 beslutade riksdagen om riktlinjerna för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17). Beslutet baserade sig, i likhet med den energipolitiska uppgörelse som träffades år 1997, på en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet. 2002 års energipolitiska beslut innebar, enligt vad som angavs, en bekräftelse på att 1997 års energipolitiska riktlinjer låg fast.

Som tidigare beskrivits är målet för den svenska energipolitiken att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på gentemot omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken skall skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Vidare skall energipolitiken bidra till ett breddat energi-, miljö- och klimatarbete i Östersjöregionen.

Fossila bränslen

Enligt de riktlinjer för energipolitiken som riksdagen fastställde år 2002 bör användningen av fossila bränslen hållas på en låg nivå, och energiförsörjningen skall i ökande utsträckning baseras på förnybar energi. Vidare bör energipolitiken bidra till att det klimatpolitiska delmålet för perioden 2008–2012 uppnås (dvs. att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för perioden skall vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990) och att en god grund läggs för att det långsiktiga klimatmålet till år 2050 kan uppnås (dvs. att år 2050 bör utsläppen för Sverige sammantaget vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare) samt möjliggöra att detta kan ske parallellt med den fortsatta omställningen av energisystemet.

Riktlinjerna för energipolitiska insatser på klimatområdet innebär bl.a. att en begränsning av utsläppen av växthusgaser bör karakteriseras av kostnadseffektiva insatser såväl nationellt som internationellt. Det betyder bl.a. att nationella åtgärder inom energiområdet från kostnads- och effektivitetssynpunkt bör vägas mot insatser inom andra sektorer. De svenska insatserna skall utformas med hänsyn till svensk industri och dess konkurrenskraft, sysselsättning, välfärd och energiförsörjning.

I budgetpropositionen (utg.omr. 21 s. 19) redogörs för att olja år 1970 stod för drygt 75 % av energitillförseln i Sverige medan andelen år 2004 var 32 %. Motsvarande andel för kol/koks och naturgas år 2004 var 4,8 % respektive 1,5 %.

Det kan i detta sammanhang påminnas om att riksdagen hösten 2004 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:NU3) godkände regeringens förslag om vägledande mål för användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel. Enligt det mål som fastställdes skall användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Sverige fr.o.m. år 2005 utgöra minst 3 % av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll. Utskottet, som ställde sig positivt till förslaget, menade att det är angeläget att minska beroendet av fossila bränslen. Förslaget avstyrktes i en reservation (m, fp), vari bl.a. framhölls att det är fel att ställa upp kvantitativa mål för hur energiproduktionen bör fördelas mellan olika energislag. Målen bör i stället formuleras i termer av miljöeffekter, och styrmedel bör utformas därifrån, anfördes det i reservationen.

I oktober 2005 överlämnade regeringen en proposition om stöd för konvertering av oljeuppvärmningssystem i bostadshus (prop. 2005/06:32) till riksdagen. I propositionen föreslås att stöd ges för konvertering i bostadshus från oljeuppvärmningssystem till fjärrvärme eller individuell uppvärmning med biobränsle, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller solvärme. Enligt förslaget skall stödet avse åtgärder som vidtas under perioden 2006–2010. Ärendet kommer senare under hösten att behandlas av utskottet (bet. 2005/06:NU8).

Vidare kan erinras om att statsminister Göran Persson i regeringsförklaringen den 13 september 2005 uttalande att ett nytt mål sätts upp som innebär att förutsättningar skapas för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen till år 2020. När det gäller transportsektorn anförde statsministern att omställningen kräver såväl internationellt som nationellt arbete och breda insatser från forskare, industri, brukare och stat. Därtill sade han att minst 35 % av de personbilar som statliga myndigheter köper eller leasing skall vara miljöbilar. Statsministern har även nyligen uttalat sin avsikt att tillsätta en oljekommission med uppgift att samordna olika insatser och driva olika pilotprojekt för att Sverige skall kunna nå regeringens mål om att avveckla oljeberoendet fram till år 2020. Kommissionen skall ledas av statsministern personligen, och som generalsekreterare har denne utsett

Stefan Edman (forskare samt styrelseledamot vid Naturvårdsverket). Enligt uppgift från Statsrådsberedningen pågår arbetet med att utse kommissionens medlemmar.

Basindustrins energiförsörjning

När det gäller basindustrins energiförsörjning kan erinras om att samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin i juni 2005 besvarade en interpellation (ip. 2004/05:654) av Torsten Lindström (kd) om basindustrins energivillkor i Västmanlands län. I sitt svar lyfte samhällsbyggnadsministern fram bl.a. det program för effektiv energianvändning i den energiintensiva industrin som genomförs fr.o.m. januari 2005. Företag som deltar i detta program åtar sig att införa energiledningssystem och genomföra åtgärder för att effektivisera elanvändningen och blir därigenom befriade från den skatt på elanvändning i industrin som infördes år 2004. Vidare framhöll statsrådet de insatser som görs för att öka tillförseln av förnybar energi samt den vikt regeringen fäster vid energieffektivisering inom byggnad och boende.

Danmarks energisystem

Utskottet har vid upprepade tillfällen behandlat motionsyrkanden om att den svenska regeringen bör driva frågan om en omställning av det danska energisystemet. Vid dessa tillfällen har utskottet avstyrkt motionerna och erinrat om att Danmark, liksom Sverige, är en aktiv part i det internationella arbetet med att begränsa utsläppen av växthusgaser och att utskottet inte ser någon anledning att ifrågasätta de danska insatserna för att uppfylla åtagandena om utsläppsminskningar enligt Kyotoprotokollet. Så skedde även vid den senaste behandlingen (bet. 2004/05:NU3) då utskottet hänvisade till vad det tidigare anfört i frågan.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller energipolitikens inriktning vill utskottet inledningsvis framhålla att den syn utskottet har stämmer överens med de energipolitiska beslut riksdagen fattade våren 1997 och våren 2002. Dessa beslut, vilka grundar sig på överenskommelser mellan företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet, utgör ramen för den svenska energipolitikens utformning och inriktning. I enlighet med vad som sägs i budgetpropositionen ligger riktlinjerna för energipolitiken fast.

Den svenska energipolitikens mål är, som anges i budgetpropositionen och som riksdagen har beslutat, att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Enerkipolitiken skall skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Som fastställdes av riksdagen genom 2002 års energipolitiska beslut skall den svenska elförsörjningen tryggas genom

ett energisystem som baseras på varaktiga, helst inhemska och förnybara, energikällor samt en effektiv energianvändning. Kärnkraften skall ersättas med effektivisering av elanvändningen, konvertering till förnybara energislag samt miljömässigt acceptabel elproduktionsteknik. I ökande utsträckning skall energiförsörjningen baseras på förnybar energi. Vidare bör användningen av fossila bränslen hållas på en låg nivå. Vid detta står utskottet fast och förordar att riksdagen avslår de i detta avsnitt aktuella motionerna, inklusive motionerna 2005/06:N441 (m) och 2005/06:476 (kd), vari de riktlinjer och mål som riksdagen fastställt för energipolitiken betvivlas.

Frågan om basindustrins energiförsörjning tas upp i bl.a. motionerna 2005/06:N359 (s), 2005/06:N363 (s), 2005/06:N458 (s), 2005/06:N229 (m) och 2005/06:N237 (fp). Som utskottet tidigare gett uttryck för är tillgång på energi till konkurrenskraftiga priser en av de viktigaste förutsättningarna för konkurrensförmågan hos industrin. Enligt de riktlinjer för energipolitiken som riksdagen fastställt skall politiken bidra till att skapa stabila förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv och en förnyelse och utveckling av den svenska industrin. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om det program för energieffektivisering som riksdagen godkände i december 2004 (prop. 2003/04:170, bet. 2004/05:NU7). Programmet innebär att energiintensiva företag som i sin industriella verksamhet använder el i tillverkningsprocessen ges en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft. Som redovisas i budgetpropositionen har t.o.m. utgången av mars 2005 inkommit ansökningar om deltagande i programmet från 125 företag. Utskottet menar, i likhet med vad som anförs i bl.a. motionerna 2005/06:N359 (s) och 2005/06:N458 (s), att det är viktigt att energipolitiken utformas på ett sådant sätt att det finns en tillit till energiförsörjningen på lång sikt och att energikostnaderna hålls på en med omvärlden konkurrenskraftig nivå. Enligt utskottets uppfattning är detta dock i linje med den förda politiken, varför ett riksdagsuttalande kan undvaras.

Beträffande energiforskning som berörs i några av de här aktuella motionerna vill utskottet påminna om de två övergripande mål för de långsiktiga energipolitiska insatserna kring forskning, utveckling och demonstration inom energiområdet som riksdagen godkände hösten 2004. De fastlagda målen innebär bl.a. en ökad fokusering på att omsätta resultaten från forsknings- och utvecklingsinsatser inom energiområdet i kommersiella produkter. I samband med införandet av målen betonade utskottet betydelsen av att de resurser som avsätts för energiforskning får en starkare fokusering, och att de i första hand riktas in på att stödja omställningen av energisystemet och den fortsatta utvecklingen av energimarknaderna. På denna punkt har utskottet inte ändrat uppfattning. Kravet i motion 2005/06:N473 (m) rörande utformningen av målet för insatserna kring forskning och utveckling på energiområdet bör därför avslås av riksdagen. I 2006 års budgetpro-

position föreslås även höjda anslag för energiforskningen. Till detta återkommer utskottet i avsnittet om anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi. Vidare meddelar regeringen i propositionen sin avsikt att återkomma till riksdagen med närmare riktlinjer för de fortsatta långsiktiga energipolitiska insatserna. Ett riksdagsuttalande rörande inriktningen av energiforskningen som begärs i nyssnämnda motion avvisas därför av utskottet. Även yrkandet i motion 2005/06:N338 (mp, -) om vikten av forskning kring förnybar energi bör avslås av riksdagen med hänvisning till det tidigare anförda.

Motion 2005/06:N234 (fp), vari ett riksdagsuttalande rörande energiproduktionen i Danmark förordas, bör avslås av riksdagen med hänvisning till vad utskottet i sak anført när detta förslag vid tidigare tillfällen avstyrks.

I motionerna 2005/06:N476 (kd) och 2005/06:N270 (mp) argumenteras för hur Sverige skall agera i olika frågor när det gäller samarbetet inom EU. Utskottet avstyrker dessa motioner i berörda delar med hänvisning till vad det anförde hösten 2004 (bet. 2004/05:NU3) när riksdagen avslöt likartade yrkanden.

När det gäller vad som tas upp i motion 2005/06:MJ532 (c) om Sveriges oljeberoende vill utskottet framhålla vikten av en aktiv politik som syftar till att minska detta beroende. Som utskottet i det föregående redogjort för innefattar riktlinjerna för energipolitiken att användningen av fossila bränslen bör hållas på en låg nivå och att energiförsörjningen i ökande utsträckning skall baseras på förnybara energislag. Som ett led i detta arbete kan nämnas att regeringen under hösten 2005 har överlämnat en proposition (prop. 2005/06:32) till riksdagen om stöd för konvertering av oljeuppvärmning i bostadshus. Utan att föregå beredningen av detta ärende vill utskottet peka på att ett sådant stöd kan bidra till att minska landets oljeberoende. Även olika forskningsinsatser, exempelvis rörande energianvändning i bebyggelse, biodrivmedel och förgasning av biomassa, kan vara viktiga för att minska oljeanvändningen. Omställningen av transportsektorn är avgörande när det gäller att minska landets oljeberoende. En omställning av transportsektorn kräver, enligt utskottets uppfattning, såväl nationellt som internationellt arbete med breda insatser från forskare, industri, brukare och stat. Som redovisats i det föregående har statsminister Göran Persson nyligen uttalat sin avsikt att tillsätta en oljekommission med uppgift att samordna olika insatser och driva olika pilotprojekt för att Sverige skall kunna avveckla oljeberoendet fram till år 2020. Kommissionen skall ledas av statsministern personligen. Enligt utskottets uppfattning ligger en sådan kommission väl i linje med begäran i motion 2005/06:MJ532 (c) om att samla olika samhällsaktörer för att bryta oljeberoendet. I och med tillsättandet av en sådan kommission som statsministern aviserat ser utskottet motionen som tillgodosedd i denna del, varför den avstyrks.

Utskottet anser inte heller att yrkandet i motion 2005/06:N338 (mp, -) rörande mål för minskat oljeberoende och andra fossila bränslen bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Beträffande motion 2005/06:N466 (c), vari en nystart för den svenska energipolitiken efterfrågas, vill utskottet peka på den samsyn som enligt utskottets mening i allt väsentligt råder mellan motionärens uppfattning och den i det föregående redovisade politiken. I likhet med motionären anser utskottet att energipolitiken bör syfta till att Sverige får en trygg och långsiktigt hållbar energiförsörjning som underlättar för tillväxt och sysselsättning och som därtill bidrar till lägre utsläpp av växthusgaser i ett globalt perspektiv. Vidare instämmer utskottet i att det behövs investeringar i ny miljövänlig och hållbar kraftproduktion. Utskottet delar även åsikten att det är bra med en bred förankring rörande energipolitiken för att därigenom skapa ytterligare stabilitet och långsiktighet kring den förda politiken. Utskottet ställer sig heller inte avvisade till om fler partier vill sluta upp bakom den förda energipolitiken. Däremot är utskottet inte av den uppfattningen att det behövs några riksdagsuttalanden för att tydliggöra detta.

Med hänvisning till det sagda avstyrks samtliga i denna del behandlade motionsyrkanden.

Kärnkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner innehållande krav rörande bl.a. att beslutet om kärnkraftsavvecklingen skall upphävas, att Barsebäcks båda reaktorer skall återstartas och att lagen om kärnkraftens avveckling skall upphävas. Utskottet åberopar de riktlinjer som fastlagts och de beslut riksdagen tagit. *Jämför reservationerna 3 (m, kd), 4 (fp) och 5 (mp).*

Riksdagen bör även avslå motioner med begäran om en förnyad folkomröstning om kärnkraften. Utskottet hänvisar till vad det tidigare anfört i frågan. *Jämför reservationerna 6 (m, fp, kd) och 7 (mp).*

Riksdagen bör också avslå motionsyrkanden om att förbudet i den s.k. kärntekniklagen mot uppförande av kärnkraftsreaktorer skall avskaffas. Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning i frågan. *Jämför reservation 8 (m, fp).*

Riksdagen bör vidare avslå motionsyrkanden om att förbudet i nyssnämnda lag mot vissa förberedande åtgärder i syfte att uppföra en kärnkraftsreaktor skall upphävas. Utskottet står även i denna fråga fast vid sitt tidigare ställningstagande. *Jämför reservation 9 (m, fp, kd).*

Riksdagen bör därtill avslå vissa övriga motionsyrkanden rörande kärnkraften, bl.a. om att det skall vara Statens kärnkraftinspektion – och inte regeringen – som prövar frågor om tillstånd för höjning av den termiska effekten. *Jämför reservationerna 10 (m, fp, kd) och 11 (mp).*

Motionerna

Ett tillkännagivande om att tillståndsprovningen för höjningen av termisk effekt vid kärnkraftverk bör förenklas begärs i motion 2005/06:N362 (s). En ansökan om höjning av den termiska effekten vid ett kärnkraftverk prövas för närvarande av regeringen efter det att ansökan har beretts och ett särskilt yttrande upprättats av Statens kärnkraftinspektion (SKI). Enligt motionären bör provningen av ansökan om tillstånd för höjning av den termiska effekten vid kärnkraftverk helt förbehållas SKI. Myndigheten har redan den särskilda kunskap i frågan som krävs och torde vara bäst lämpad att göra erforderliga avvägningar vid provning av en ansökan.

Att kärnkraftsavvecklingen bör ske med hänsyn till möjligheterna att ta fram alternativ produktion framhålls i motion 2005/06:N428 (s). Motionärerna menar att det är av vikt att kärnkraften inte avvecklas innan det finns alternativa energislag i tillräcklig omfattning, som är ekonomiskt och

miljömässigt godtagbara. Takt för hur snabbt alternativ produktion kan tas fram måste vara avgörande för hur kärnkraftsavvecklingen fortsätter, sägs det i motionen.

I Moderata samlingspartiets motion 2005/06: MJ522 framhålls att det är onödigt kapitalförstöring att lägga ned väl fungerande kärnkraftverk. Motionärerna anser att väl fungerande energikällor skall användas till sin fulla kapacitet. Genom att stoppa den förtida avvecklingen av kärnkraften och öppna för forskning och utveckling av kärnteknologi kan även utsläppen av växthusgaser begränsas, sägs det i motionen.

I motion 2005/06: N441 (m) förordas att riksdagsbeslutet om en förtida avveckling av kärnkraften rivs upp. Vidare bör de politiska hindren för en återstart av de båda reaktorerna i Barsebäck tas bort. Riksdagen bör även verka för att lagen om kärnkraftens avveckling upphävs. I motionen pläderas också för att bestämmelserna i den s.k. kärntekniklagen om förbud mot uppförande av kärnkraftsreaktorer (5 a §) och om förbud mot vissa förberedande åtgärder i syfte att uppföra en kärnkraftsreaktor (6 §) bör upphävas.

Vikten av tydliga spelregler beträffande en eventuell fortsatt förtida avveckling av kärnkraften framhålls i motion 2005/06: N205 (m). Motionären framhåller att regeringens politik på energiområdet skapar en stor osäkerhet.

Att riksdagen beslutar att avveckla 6 § i kärntekniklagen föreslås i motion 2005/06: N212 (m).

I motion 2005/06: N220 (m) förordas ett riksdagsuttalande med innebörden att kärnteknisk forskning skall tillåtas, befintliga kärnkraftverk inte skall stängas samt att det skall vara tillåtet att bygga nya kärnkraftverk.

Tre tillkännagivanden rörande kärnkraften föreslås i motion 2005/06: N260 (m). Motionären anser, för det första, att 6 § kärntekniklagen bör upphävas och för det andra att hindren för en återstart av Barsebäcksverken skall tas bort. För det tredje menar motionären att det måste bli tillåtet att bygga ny kärnkraft.

I motion 2005/06: N264 (m) föreslås ett riksdagsuttalande om en förnyad prövning av kärnkraften genom att en ny folkomröstning hålls i frågan. Motionärerna framhåller bl.a. att väljarkåren har genomgått betydande förändringar sedan 1980 års folkomröstning. Uppskattningsvis har 2,5 miljoner nya väljare tillkommit, och 1,5 miljoner väljare har avlidit.

Även i motion 2005/06: N286 (m) förordas en förnyad prövning av kärnkraftens ställning genom att en ny folkomröstning hålls i frågan. Motionären menar att arvet från 1980 års folkomröstning verkar förlamande på den svenska energiförsörjningen, samtidigt som det reser frågan om hur länge riksdagen skall vara bunden av ett utslag i en formellt rådgivande folkomröstning.

Att Barsebäcks båda reaktorer skall återstartas pläderas det även för i motion 2005/06:N307 (m), och motionären menar att 1997 års energipolitiska uppgörelse bör rivras upp. Vidare bör det tydligt deklarerats att de svenska kärnkraftverken skall uppgraderas för att ersätta miljösäker elproduktion och trygga tillgången på elenergi i södra Sverige.

Riksdagen bör, enligt vad som anförs i motion 2005/06:N322 (m), begära att regeringen lägger fram förslag om att upphäva 6 § kärntekniklagen rörande förbud mot vissa förberedande åtgärder i syfte att uppföra en kärnkraftsreaktor.

I Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436 pläderas för att kärnkraften bör utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd. Reaktorer skall stängas av först när en behörig myndighet konstaterar att de inte uppfyller gällande säkerhets- och miljökrav, anförs det i motionen. Motionärerna förordar även att de båda reaktorerna i Barsebäck tas i bruk igen så snart som möjligt. Stängningen av dessa reaktorer har bidragit till effektproblem under vintrarna och till en betydande osäkerhet inom industrin beträffande den framtida tillgången på el. Vidare föreslås tillkännagivanden om att lagen om kärnkraftens avveckling bör avskaffas och att såväl 5 a § som 6 § i kärntekniklagen bör upphävas. Därtill förordas ett riksdagsuttalande om att möjligheterna att utnyttja värmen i kärnkraftverkens kylvatten för t.ex. fjärrvärme till närliggande bostäder närmare bör utredas.

Energipolitiken borde enligt vad som anförs i motion 2005/06:N227 (fp) syfta till att göra Sverige till ett energicentrum, vilket innebär att kärnkraftsreaktorerna skall användas så länge det är tekniskt möjligt samt att det skall vara möjligt att bygga nya reaktorer. Ett tillkännagivande därom förordas.

Även i motion 2005/06:N228 (fp) förespråkas att riksdagen beslutar att 6 § kärntekniklagen skall upphöra att gälla. Motionären menar att denna bestämmelse, oavsett hur man värderar kärnkraftens risker, i onödan inskränker individens frihet.

Att beslutet om en avveckling av kärnkraftverket i Barsebäck skall rivras upp och att de stängda reaktorerna skall återstartas förordas i motion 2005/06:N233 (fp). Staten bör även medge att en ny kärnkraftsreaktor får uppföras i Ringhals i stället för ett nytt oljekraftverk i Stenungsund och ett nytt gaskraftverk i Malmö. Därtill anförs att förbudet mot forskning och planering av ny kärnkraft i Sverige förhindrar att ny viktig kunskap genereras inom landet samt försämrar våra möjligheter att utvärdera internationell forskning på området.

Regeringen bör undersöka om det finns intresse av att bygga ett kärnkraftverk i något av de nordligaste länen, anförs det i motion 2005/06:N304 (fp). Motionärerna framhåller att Norrland har en tradition av att leverera elektricitet till industrin och till södra Sverige.

I motion 2005/06:N476 (kd) förordas att riksdagen beslutar att upphäva det s.k. tankeförbudet (6 §) i kärntekniklagen.

Även i motion 2005/06:N376 (kd) förespråkas ett tillkännagivande till regeringen om att 6 § kärntekniklagen bör avskaffas.

Ett riksdagsuttalande om att regeringen avvisar all effekthöjning vid kärnkraftverk så att kraftbolagen slutar planera för sådana, förordas i motion 2005/06:N338 (mp, -). Motionärerna menar att effekthöjningar innebär ett ökat kärnkraftsberoende och gör kärnkraften dyrare att avveckla.

Vissa kompletterande uppgifter

Om kärnkraftens avveckling

Det energipolitiska beslutet år 1997 (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12) innebar bl.a. att de två kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck – varav den andra under vissa villkor – skulle ställas av. Det beslut riksdagen tog våren 2002 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17) var, enligt vad som angavs, en bekräftelse på att 1997 års energipolitiska riktlinjer låg fast.

Den 30 november 1999 stängdes den första reaktorn i Barsebäck. Den andra reaktorn skulle enligt 1997 års energipolitiska beslut ställas av före den 1 juli 2001. Ett villkor för stängningen var dock att bortfallet av elproduktion kunde kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad elanvändning. Vidare fick stängningen inte medföra påtagligt negativa effekter i fråga om elpriset, tillgången på el för industrin, effektbalansen eller miljön och klimatet. Regeringen redovisade hösten 2000 i en skrivelse (skr. 2000/01:15) sin bedömning att riksdagens villkor inte var uppfyllda för en stängning av den andra reaktorn i Barsebäck före den 1 juli 2001. Regeringen bedömde emellertid att en stängning skulle kunna genomföras senast före utgången av år 2003 efter det att erforderliga åtgärder fått genomslag. Riksdagen (bet. 2000/01:NU3) instämde i regeringens bedömning. Regeringen redovisade hösten 2001 ånyo i en skrivelse (skr. 2001/02:22) sin bedömning. Den förnyade prövning som regeringen låtit göra under år 2001 visade att förutsättningarna för en stängning inte hade förändrats sedan prövningen året innan. Även denna gång delade riksdagen (bet. 2001/02:NU3) regeringens bedömning.

Våren 2002 meddelade regeringen sin avsikt (prop. 2001/02:143) att söka nå en överenskommelse med industrin om en långsiktigt hållbar politik för den fortsatta kärnkraftsavvecklingen och omställningen av energisystemet. Regeringen beslutade i juni 2002 att utse en förhandlingsman (generaldirektör Bo Bylund) med uppdrag att för statens del genomföra överläggningar med industrin i syfte att förbereda en sådan överenskommelse.

Regeringen presenterade våren 2003 en ny bedömning (prop. 2002/03:85) avseende villkorsuppfyllelsen för en stängning av den andra reaktorn i Barsebäck. Enligt regeringens bedömning var inte riksdagens villkor för en stängning helt uppfyllda när det gällde effektbalanssituationen och påverkan på miljön och klimatet. Vidare ansåg regeringen att frågan om stängningen av Barsebäck 2 borde hanteras tillsammans med förhandlingarna

om de övriga kvarvarande reaktorerna och frågan om energiomställningen i sin helhet. Möjligheterna till en snabb stängning av Barsebäck 2 inom ramen för en förhandlingslösning skulle särskilt prövas. Regeringen beslutade i mars 2003 om ett särskilt tilläggsuppdrag till förhandlingsmannen i denna del. En särskild redovisning avseende Barsebäck 2 skulle lämnas senast den 30 april 2004.

Riksdagen beslutade i juni 2003 (bet. 2002/03:NU11) i enlighet med regeringens uppfattning. Samtidigt gjorde riksdagen ett uttalande om att det bör vara regeringen som på grundval av den eventuella överenskommelsen som uppnås i förhandlingarna med kraftindustrin, eller i annat fall i enlighet med lagen om kärnkraftens avveckling, avgör när en stängning av Barsebäck 2 är möjlig. Riksdagen framhöll emellertid att de av riksdagen uppställda villkoren för en stängning alltså gäller. I reservationer (m, fp; kd; mp) framförde företrädare för dessa partier sin syn på stängningen av Barsebäck 2.

I början av oktober 2004 överlämnade förhandlingsmannen en rapport om den fortsatta omställningen av energisystemet (N2002/11872/ESB) till dåvarande näringsminister Leif Pagrotsky. Det konstaterades i rapporten att någon förhandlingslösning inte kunnat nås med kärnkraftsföretagen och att förhandlingsmannen inte bedömde det meningsfullt att fortsätta med förhandlingarna. I rapporten framhölls att dagens kärnkraftsberoende inte är långsiktigt hållbart och att en omställning till ett långsiktigt hållbart energisystem tar tid. Vidare anfördes det att kärnkraftsföretagens ansvar för olyckor bör skärpas.

Den socialdemokratiska regeringen, Centerpartiet och Vänsterpartiet presenterade kort därefter ett dokument med en strategi för den fortsatta avvecklingen av kärnkraften. Enligt överenskommelsen, vilken redovisades i propositionen om genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas m.m. (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14), måste avvecklingen av kärnkraften ske på ett ansvarsfullt och kontrollerat sätt, och utbyggnaden av ny elproduktion måste ske kontinuerligt så att svensk industri och samhället i övrigt tillförsäkras el på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Vidare erinrades om att ett villkor för stängningen av den andra reaktorn i Barsebäck, enligt 1997 års energipolitiska beslut, var att bortfallet av elproduktion kan kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Det noterades även i dokumentet att riksdagen vid den senaste prövningen fann att villkoren för en stängning av Barsebäck 2 före utgången av år 2003 inte var helt uppfyllda vad avser effektbalansen och påverkan på miljön och klimatet. Mot bakgrund av de åtgärder som vidtagits av Affärsverket svenska kraftnät inom ramen för effektbalansmodellen och det intensifierade klimatsamarbetet inom EU var partierna dock överens om att Barsebäck 2 skulle stängas under år 2005 och att förberedelserna för detta omedelbart skulle påbörjas. Efter stängningen av Barsebäck 2, framhölls det i dokumentet, är nästa steg en prövning av de äldsta reaktorerna. En

sådan prövning bör ske ett par år efter stängningen av Barsebäck 2. Lagen om kärnkraftens avveckling ger företagen rätt till ersättning för det fall stängningen sker innan verket varit i drift under 40 år. Det påpekades även att regeringen i god tid bör meddela ägarna till berört verk om en förestående stängning.

Regeringen beslutade i december 2004 att den andra reaktorn i Barsebäck skulle stängas vid utgången av maj 2005. Barsebäck 2 stängdes sedermera den 31 maj 2005. (Information om förhandlingarna mellan staten och ägaren till Barsebäck 2 med anledning av stängningen av kärnkraftsreaktorn redovisas på s. 51 i betänkandet.)

Beträffande lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling kan nämnas att enligt denna lag får regeringen besluta att rätten att med stöd av tillstånd enligt kärntekniklagen driva en kärnkraftsreaktor för att utvinna kärnenergi skall upphöra att gälla vid en viss tidpunkt. Vid riksdagsbehandlingen av nämnda lag betonade utskottet (bet. 1997/98:NU5) bl.a. de villkor för avställningen som tidigare nämnts. I reservationer (m, fp; kd) yrkades avslag på förslaget till lag om kärnkraftens avveckling.

Om en ny folkomröstning rörande kärnkraften

Hösten 2004 avslog riksdagen (bet. 2004/05:NU3) liknande motioner som de här aktuella med krav på en ny folkomröstning om kärnkraften. Utskottet hänvisade i sitt ställningstagande till den energipolitiska uppgörelse som träffats mellan företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet och de beslut riksdagen fattat. Motionerna avstyrktes även i två reservationer (m, fp; mp) men tillstyrktes i en tredje reservation (kd).

Vissa bestämmelser i kärntekniklagen

Enligt 5 a § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, den s.k. kärntekniklagen, får det inte meddelas tillstånd att uppföra en kärnkraftsreaktor. Beslutet om ett förbud mot att uppföra en kärnkraftsreaktor fattades av riksdagen år 1986 (prop. 1986/87:24, bet. 1986/87:NU13). Beslutet innebar i praktiken ett förbud för regeringen att använda den rätt att ge tillstånd till nya kärnkraftsreaktorer som regeringen innan införandet av denna bestämmelse formellt hade enligt lagen. Utskottet påpekade i detta sammanhang att det var väl befogat att riksdagen bringar kärntekniklagens bestämmelser om möjlighet att erhålla tillstånd till kärnteknisk verksamhet i överensstämmelse med riktlinjerna för den långsiktiga energipolitiken. Vidare anfördes att det var naturligt att statsmakterna tydligt markerar att nya kärnkraftsreaktorer är ett avslutat stadium i den svenska energipolitiken. I reservationer (m; fp) argumenterades mot att bestämmelsen skulle införas.

I 6 § kärntekniklagen stipuleras att ingen får utarbeta konstruktionsritningar, beräkna kostnader, beställa utrustning eller vidta andra sådana förberedande åtgärder i syfte att inom landet uppföra en kärnkraftsreaktor. I samband med införandet av detta förbud diskuterade utskottet först innebörden av den föreslagna bestämmelsen. Härvid framhöll utskottet (prop.

1986/87:24, bet. 1986/87:NU13) att förbudets funktion skulle vara att motverka att personer i en åsyftad begränsad krets – ansvariga för kraftföretag vilka är tänkbara som reaktorinnehavare – vidtar något slags resurskrävande förberedande åtgärder med avsikt att uppföra en viss kärnkraftsreaktor. Ett enigt utskott underströk att ett sådant förbud inte skulle förhindra personer i nämnda krets att t.ex. muntligen eller skriftligen plädera för fortsatt och ökad kärnkraftsanvändning, inklusive uppförande av ytterligare kärnkraftsaggregat. Det skulle inte heller, betonade utskottet, inkräkta på möjligheterna till forskning och utvecklingsarbete på det kärntekniska området och till svenskt deltagande i internationellt samarbete inom detta område. Därefter tog utskottet ställning till frågan om införande av förbudet. Med vissa redaktionella ändringar tillstyrkte utskottet att förbudet skulle införas, medan en motsatt uppfattning fördes fram i en reservation (m, fp).

Det kan i detta sammanhang även erinras om att Kärnsäkerhetsutredningen i sitt betänkande om kärnkraftverkens säkerhet och strålskydd (SOU 2003:100) föreslagit att 6 § kärntekniklagen skall tas bort. Utredningen påpekar att det framkommit att bestämmelsen ofta misstolkas som att forskning på det kärntekniska området inte skulle vara tillåten ens när det gäller sådan forskning som kan bidra till utveckling av kärnsäkerhet. Utredningsförslag har remissbehandlats och ett beredningsarbete pågår inom Regeringskansliet. Enligt de uppgifter som inhämtats är det regeringens avsikt att i början av år 2006 återkomma till riksdagen med en proposition vari de förslag utredningen framlagt beaktas.

Utskottet behandlade förbudet (5 a §) mot att uppföra en kärnkraftsreaktor såväl hösten 2004 (bet. 2004/05:NU3) som våren 2005 (bet. 2004/05:NU14) med anledning av då aktuella motioner. I det förstnämnda betänkandet framhöll utskottet att skälen för att införa bestämmelsen alltså är giltiga och såg inga skäl för riksdagen att gå motionärerna till mötes. En annan uppfattning framfördes i en reservation (m, fp). Vid detta tillfälle avslög riksdagen även motioner om att avskaffa förbudet i kärntekniklagen (6 §) mot vissa förberedande åtgärder i syfte att uppföra en kärnkraftsreaktor. Utskottet hänvisade i sitt ställningstagande till vad det gett uttryck för vid tidigare tillfällen då denna fråga hanterats och såg inget skäl för ett ändrat ställningstagande i frågan. Att bestämmelsen borde avskaffas förordades i en reservation (m, fp, kd).

Om tillståndsprövning för höjning av termisk effekt

Riksdagen avslög hösten 2004 (bet. 2004/05:NU3) en motion med förslag om att det skall vara Statens kärnkraftinspektion (SKI) och inte regeringen som prövar en ansökan om höjning av den termiska effekten vid ett kärnkraftverk. Utskottet framhöll att det inte delade uppfattningen att riksdagen skall göra ett uttalande med innebörden att det skall vara SKI och inte regeringen som prövar frågor om tillstånd för höjning av den termiska effekten. Motionen avstyrktes även av reservanterna (m, fp, kd).

En höjning av den termiska effekten vid ett kärnkraftverk kräver tillstånd dels enligt lagen om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen), dels enligt miljöbalken.

Enligt 5 § kärntekniklagen prövar regeringen frågor om tillstånd till kärnteknisk verksamhet. Enligt 24 § förordningen om kärnteknisk verksamhet skall ansökan om tillstånd till kärnteknisk verksamhet ges in till Statens kärnkraftinspektion som med ett eget yttrande skall överlämna handlingarna i ärendet till regeringen.

Ett effekthöjningsärende initieras genom att en tillståndshavare som önskar höja den termiska effekten i en reaktor ansöker om regeringstillstånd för höjningen. SKI genomför därefter en granskning av ansökan om regeringstillstånd för höjning av den termiska effekten, vilken dokumenteras i en granskningsrapport, och tar in yttranden från myndigheter och allmänheten. Baserat på granskningsrapporten och inkomna yttranden och synpunkter tar SKI fram ett eget yttrande till regeringen. Därefter skickas ansökan med bilagor tillsammans med SKI:s yttrande och granskningsrapport samt yttranden från myndigheter och allmänheten till regeringen för beslut. Om regeringen bifaller ansökan går tillståndshavaren vidare med de fördjupade utredningar och analyser som krävs för förändringar av anläggningen och dess driftsätt samt med att ta fram en preliminär säkerhetsredovisning. En ansökan till SKI skall sedan göras rörande den preliminära säkerhetsredovisningen, vilken är en förutsättning för SKI:s vidare beredning av ett effekthöjningsärende. Därefter kan ändringar i anläggningen genomföras. Nästa steg i processen är att tillståndshavaren skall ansöka hos SKI om godkännande av säkerhetsredovisningen och provdrift. Efter SKI:s granskning och beslut om godkännande av säkerhetsredovisningen och provdriften genomförs provdriften med följande utvärdering. En provdriftperiod omfattar normalt en full driftsäsong. Detta följs av en uppdatering av säkerhetsredovisningen och en ny ansökan till SKI. Ansökan skall avse godkännande av säkerhetsredovisningen och rutinmässig drift. SKI granskar och beslutar sedan om denna ansökan.

Av 9 kap. miljöbalken framgår, när det gäller kärnkraftverk, att tillstånd skall sökas hos miljödomstolen beträffande miljöfarlig verksamhet som skall tillståndsprövas eller anmälas enligt 9 kap. 6 §.

I detta sammanhang kan erinras om att regeringen nyligen (2005-10-20) beslutat att verksamheten vid Ringhals kärnkraftverk är tillåtlig enligt miljöbalken. Miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt hade till regeringen överlämnat frågan om det finns hinder mot att bedriva verksamheten vid Ringhals kärnkraftverk enligt miljöbalken. Regeringen har prövat om verksamheten är tillåtlig när det handlar om omhändertagandet av det använda kärnbränslet, kärnsäkerheten samt energihushållningen. Regeringens sammanvägda bedömning var att det i dessa avseenden inte fanns hinder enligt miljöbalken mot att tillåta verksamheten vid Ringhals och överlämnade ärendet åter till miljödomstolen för att pröva de kvarvarande frågorna. Samma dag beslutade regeringen att bevilja de ansökningar som

överlämnats av SKI om tillstånd för effekthöjningar i reaktorerna i Ringhals 1 respektive Ringhals 3 samt fortsatt tillstånd för drift vid förhöjd effekt i Ringhals 2.

Den 7 juni 2005 besvarade samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin en interpellation (ip. 2004/05:668) från Maria Wetterstrand (mp) om statsrådet avsåg att verka för ett nej till effektökningar vid kärnkraftverken. I sitt svar framhöll statsrådet att kärnkraften successivt skall fasas ut, då den inte är en långsiktigt hållbar energikälla. Vidare redogjorde statsrådet för sin åsikt att de kärnkraftsanläggningar som finns i dag skall drivas så säkert och effektivt som möjligt och att en förutsättning för detta är att företagen har möjlighet att göra nyinvesteringar av olika slag.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först motionsyrkanden rörande avvecklingen av kärnkraften och därefter kraven på en folkomröstning och på upphävande av dels förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer, dels förbudet mot vissa förberedande åtgärder. Avslutningsvis behandlar utskottet vissa övriga frågor om kärnkraften.

Avvecklingen av kärnkraften

I några av de här aktuella motionerna, däribland motionerna 2005/06: MJ522 (m), 2005/06:N220 (m), 2005/06:N227 (fp), 2005/06:N233 (fp), 2005/06:N260 (m), 2005/06:N307 (m), 2005/06:N436 (fp) och 2005/06: N441 (m), framförs krav på att riksdagsbeslutet om en avveckling av kärnkraften skall upphävas och att de båda reaktorerna i Barsebäck skall återstartas. Med anledning av dessa motionsyrkanden vill utskottet anföra följande.

Avvecklingen av kärnkraften är en central del i den energipolitiska överenskommelse som träffats mellan företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Genom tidigare fattade beslut har riksdagen ställt sig bakom den ordning som innebär att de två reaktorerna i Barsebäck skall stängas. Den första reaktorn i Barsebäck stängdes i november 1999, och den andra reaktorn ställdes av i maj 2005, efter att regeringen i december 2004 beslutat att rätten att driva Barsebäck 2 för att utvinna kärnenergi skulle upphöra. Stängningen av Barsebäck 2 har varit villkorad i det avseendet att bortfallet av elproduktion skall kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Därtill fick stängningen av den andra reaktorn, enligt vad riksdagen fastställt, inte heller medföra negativa effekter i fråga om elpriset, tillgången på el för industrin, effektbalansen eller miljön och klimatet. Enligt de riktlinjer som riksdagen fastställt skall kärnkraften ersättas med effektivisering av elan-

vändningen, konvertering till förnybara energislag samt miljömässigt acceptabel elproduktionsteknik. Utskottet ser inget skäl för riksdagen att ompröva denna linje med anledning av de här aktuella motionerna.

Det sagda innebär även att utskottet inte finner någon anledning för riksdagen att, i enlighet med vad som framförs i motionerna 2005/06:N436 (fp) och 2005/06:N441 (m), besluta om ett upphävande av lagen om kärnkraftens avveckling.

När det gäller takten på den fortsatta avvecklingen, vilken berörs i motion 2005/06:N428 (s), vill utskottet erinra om att det hösten 2004 framhöll att avvecklingen av kärnkraften måste ske på ett ansvarsfullt och kontrollerat sätt, och utbyggnaden av ny elproduktion måste ske kontinuerligt så att såväl svensk industri som samhället i övrigt tillförsäkras el på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Avgörande för takten i den fortsatta avvecklingen är hur väl effektiviseringen av energianvändningen och introduktionen av alternativ produktion på marknaden lyckas. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga. Att den förda politiken skapar en osäkerhet, vilket påstås i motion 2005/06:N205 (m), är en uppfattning som inte delas av utskottet.

Med hänvisning till det sagda avstyrker utskottet nämnda motioner i berörda delar.

Folkomröstning rörande kärnkraften

Som i det föregående redogjorts för avslag riksdagen hösten 2004 motioner med krav på en ny folkomröstning rörande kärnkraften. I samband med beredningen av de då aktuella motionerna framhöll utskottet att det finns en bred majoritet i riksdagen för att kärnkraften skall avvecklas. Vidare erinrade utskottet om de riktlinjer rörande energipolitiken som riksdagen fastslagit och att de beslut riksdagen fattat våren 1997 och våren 2002 skall ses som styrande när det gäller kärnkraftens framtid. Vid detta står utskottet fast. Det sagda innebär att utskottet, då som nu, inte ser någon ny folkomröstning rörande kärnkraften framför sig.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:N264 (m) och 2005/06:N286 (m).

Förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer

Förbudet i kärntekniklagen (5 a §) mot uppförande av nya kärnkraftsreaktorer är en fråga som riksdagen med anledning av motioner återkommande nödgas ta ställning till. När det gäller detta förbud, vilket är riktat mot regeringen, har dock utskottet inte ändrat uppfattning. Vid införandet av bestämmelsen betonade utskottet bl.a. att det är naturligt att statsmakterna tydligt markerar att uppförandet av nya kärnkraftsreaktorer inte är aktuellt. Enligt utskottets uppfattning är detta i allra högsta grad alltjämt giltigt. Det sagda innebär även att utskottet inte ser något skäl för riksdagen att

tillmötesgå kraven i motion 2005/06:N304 (fp) om att regeringen bör undersöka intresset för att bygga ett kärnkraftverk i Norrland. Med det anförda avstyrks här aktuella motioner i berörda delar.

Förbudet mot vissa förberedande åtgärder

Även förbudet i kärntekniklagen (6 §) mot vissa förberedande åtgärder i syfte att uppföra en kärnkraftsreaktor har under de senaste åren återkommande behandlats av utskottet. I likhet med vad utskottet anförde hösten 2004 hänvisar utskottet till vad det gett uttryck för vid dessa tillfällen och ser inte heller nu något skäl för ett ändrat ställningstagande i frågan. Därmed finner utskottet heller ingen anledning för riksdagen att tillmötesgå de här aktuella motionsyrkandena. De avstyrks således.

Vissa övriga frågor rörande kärnkraften

När det gäller motion 2005/06:N436 (fp) innehållande förslag om en utredning om möjligheterna att tillvarata värmen i kärnkraftverkens kylvatten vill utskottet referera till vad det framhöll hösten 2004 då ett identiskt yrkande avslogs av riksdagen. Därtill vill utskottet påminna om att kärnkraften enligt de riktlinjer riksdagen fastställt successivt skall fasa ut och ersättas med förnybar energi. Utskottet ser det inte som förenligt med denna strategi att långsiktigt göra samhället beroende av energi i form av spillvärme från utvinning av kärnenergi.

Även med anledning av motion 2005/06:N362 (s), med krav om förändringar när det gäller tillståndsprövningen för höjning av termisk effekt vid kärnkraftverken, vill utskottet hänvisa till vad det anförde i samband med att en likalydande motion avstyrktes hösten 2004. Därmed vidhåller utskottet sin uppfattning att riksdagen inte skall göra ett uttalande med innebörden att det skall vara Statens kärnkraftinspektion och inte regeringen som prövar frågor om tillstånd för höjning av den termiska effekten.

I motion 2005/06:N338 (mp, -) begärs att riksdagen genom ett uttalande markerar att effekthöjningar vid kärnkraftverken inte är aktuellt. Utskottets uppfattning i denna fråga är att de kärnkraftverk som i dag är i drift skall drivas så säkert och effektivt som möjligt. En förutsättning för detta är att företagen har möjlighet att göra nyinvesteringar av olika slag. Således delar utskottet inte motionärernas uppfattning. Utskottet anser inte heller att motion 2005/06:N307 (m) vari sägs att det tydligt bör deklarerats att kärnkraftverken skall uppgraderas bör vinna riksdagens bifall.

Med det anförda avstyrks motionerna i berörda delar.

Statens energimyndighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå olika motionsyrkanden rörande Statens energimyndighet, bl.a. om tillsynsverksamhet respektive energieffektivisering. Utskottet hänvisar till det arbete som i dag bedrivs av myndigheten. *Jämför reservationerna 12 (m, fp, kd) och 13 (mp).*

Motionerna

Statens energimyndighets roll beträffande övervakningen av energimarknadernas funktionssätt tas upp i Moderata samlingspartiets motion 2005/06: N441. Motionärerna menar att det finns skäl att ge myndigheten ett bredare mandat när det gäller denna övervakning. Det finns även anledning att överväga om den marknadsövervakande funktionen av Energimyndigheten bör avskiljas från myndighetens övriga ansvarsområden och läggas på en egen myndighet.

I motion 2005/06:N473 (m) pläderas för ett riksdagsuttalande rörande prioriteringarna för verksamheten vid Statens energimyndighet. Motionärerna anser att det finns skäl att stärka myndighetens marknadsövervakande funktion. Samtidigt bör Energimyndighetens administrativa kostnader för det energipolitiska omställningsprogrammet minska.

Att en ny myndighet för energieffektivisering inrättas förordas i motion 2005/06:N338 (mp, -). Energimyndigheten, som bär huvudansvaret för energieffektivisering, har också flera andra uppgifter. Erfarenheten av att ha många och delvis motsatta uppgifter under samma tak är inte positiv, sägs det i motionen. Energieffektivisering bör i stället handhas av en egen myndighet vars uppgift skall vara att arbeta för effektivare energianvändning och att ge råd till regering och riksdag i dessa frågor.

Vissa kompletterande uppgifter

Det kan erinras om att utskottet hösten 2004 (bet. 2004/05:NU3) avstyrkte motioner rörande Energimyndigheten innehållande förslag liknande samtliga här aktuella. Utskottet hänvisade till de insatser som gjordes och påpekade att det inte hade något att erinra mot hur myndigheten sköter sitt arbete. Avvikande uppfattningar framfördes i två reservationer (m, fp, kd; mp).

Enligt förordningen (2004:1200) med instruktion för Statens energimyndighet skall myndigheten verka för att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Myndigheten skall vidare inom sitt verksamhetsområde verka för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning, båda med en låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat.

Därtill skall myndigheten bidra till omställningen till ett ekologiskt uthålligt energisystem. Av förordningen framgår även att Energimyndigheten särskilt skall

- verka för rationell tillförsel, omvandling, distribution och användning av energi,
- samordna arbetet med omställningen av energisystemet,
- främja forskning, utveckling, demonstration och introduktion av energiteknik samt planera och fördela statligt stöd till detta,
- utarbeta underlag för utvärdering och omprövning av de samlade energipolitiska programmen,
- bevaka energimarknadernas och energisystemets utveckling och särskilt energiomvandlingens och energianvändningens inverkan på och betydelse för miljö och klimat samt näringslivets konkurrenskraft och den ekonomiska tillväxten,
- inom sitt verksamhetsområde verka för att el-, gas- och fjärrvärmemarknadernas funktion och effektivitet förbättras samt vara expertmyndighet för elhandelsfrågor,
- följa och analysera utvecklingen på el-, gas- och fjärrvärmemarknaderna samt delta i utvecklingen av marknaderna för el och naturgas inom Norden och EU,
- följa den internationella utvecklingen inom verksamhetsområdet och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete,
- inom sitt verksamhetsområde bedriva en aktiv informationsverksamhet,
- ansvara för officiell statistik i enlighet med vad som anges i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken,
- bevaka att Europaparlamentets och rådets förordning (EG/2422/2001) av den 6 november 2001 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning följs,
- för Sveriges räkning, som nationell expertmyndighet för de projektbaserade mekanismerna gemensamt genomförande och ren utveckling, ansvara för att formellt godkänna klimatprojekt i enlighet med beslut (16/CP.7 och 17/CP.7) under FN:s ramkonvention om klimatförändring.

Inom Energimyndigheten skall Energimarknadsinspektionen verka för väl fungerande marknader genom att följa och analysera utvecklingen på el-, naturgas- och fjärrvärmemarknaderna, fullgöra myndighetens uppgifter som nätmyndighet och tillsynsmyndighet enligt el- och naturgaslagarna, verka för ändamålsenliga regelverk och infrastrukturer samt informera konsumenter samt små och medelstora företag om deras förutsättningar att agera på de avreglerade marknaderna. Av tidigare nämnda förordning framgår att Energimarknadsinspektionen bl.a. har till uppgift att besluta om föreskrifter och besluta i ärenden som rör myndighetens uppgifter enligt ellagen, naturgaslagen och lagen om vissa rörledningar. Vidare framgår av förordningen att Energimarknadsinspektionen skall medverka med expertkunskap i myndighetens övriga verksamhet i den utsträckning som är

lämplig med hänsyn till verksamhetens art. Chefen för Energimarknadsinspektionen beslutar om föreskrifter och beslutar i ärenden som hör till Energimarknadsinspektionens ansvarsområde.

Utskottets ställningstagande

Statens energimyndighet är central förvaltningsmyndighet för frågor om användning och tillförsel av energi. Som i det föregående redogjorts för skall myndigheten enligt sin instruktion verka för att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energimyndigheten är nätmyndighet enligt ellagen med tillsynsansvar över monopoldelen av elmarknaden, dvs. nätverksamheten. Vidare utövar myndigheten tillsyn över naturgasmarknaderna enligt naturgaslagen.

Med anledning av vad som tas upp i motionerna 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N473 (m) om Energimyndighetens roll beträffande övervakningen av energimarknadernas funktionssätt vill utskottet anföra följande. En av de grundläggande uppgifterna för Energimyndigheten som tillsynsmyndighet är att säkerställa att nätföretagen bedriver sin verksamhet effektivt, så att kostnaderna för överföringen av el kan hållas låga samt att förhindra oskäliga nättariffer och diskriminering vid tillträde till elnätet. Under år 2004 har Energimyndigheten för första gången tillämpat nätnyttomodellen för bedömning av nättariffernas skälighet. Enligt utskottets mening är arbetet med att granska skäligheten i nätbolagens tariffer angeläget.

Den 1 januari 2005 inrättades Energimarknadsinspektionen vid Energimyndigheten. Syftet med inrättandet av Energimarknadsinspektionen är att ge tillsynsmyndigheten en mer fristående roll för att därigenom skapa en självständig och stark myndighet samt öka fokus på tillsynsverksamheten. Energimarknadsinspektionen har bl.a. att fullgöra Energimyndighetens uppgifter som nätmyndighet och tillsynsmyndighet enligt el- och naturgaslagarna. Energimyndigheten har även, genom beslut enligt förslag i budgetpropositionen för år 2005, fått förstärkta resurser för tillsyns- och analysverksamhet avseende energimarknaderna.

Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om den lag om särskild förvaltning av elnät som riksdagen hösten 2004 beslutade att införa (prop. 2003/04:135, bet. 2004/05:NU5). Enligt utskottets uppfattning stärker denna lag möjligheterna att ingripa mot de företag som inte följer lagstiftningen.

När det gäller naturgasmarknaden kan tilläggas att Energimarknadsinspektionen har i uppdrag att följa utvecklingen på marknaden och årligen rapportera resultatet av sin övervakning till regeringen samt föreslå de ändringar av regelverket och andra åtgärder som kan behövas för att främja en vidareutveckling av gasmarknadsreformen. Enligt regleringsbrevet för år 2005 skall Energimarknadsinspektionen följa och analysera utvecklingen

på naturgasmarknaden, särskilt med avseende på strukturförändringar inom gasanvändning, handel med naturgas och överföringsverksamhet samt prisutvecklingen på gas och på transporttjänster.

Beträffande kravet i motion 2005/06:N338 (mp, -) om att en särskild myndighet för energieffektivisering skall inrättas vill utskottet, med hänvisning till vad det tidigare anfört när detta förslag framförts, framhålla att det står fast vi sin tidigare bedömning i frågan. Det sagda innebär att utskottet inte har något att erinra mot hur Energimyndigheten i dag sköter dessa uppgifter, varför utskottet anser att motionen inte bör vinna riksdagens gillande.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i berörda delar.

Affärsverket svenska kraftnät

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om att en ny likströmskabel till Finland inte skall byggas. Utskottet hänvisar till tidigare bedömning i frågan. *Jämför reservation 14 (mp).*

Riksdagen bör vidare godkänna regeringens förslag till investeringsplan för perioden 2006–2008 för Affärsverket svenska kraftnät och avslå ett motionsyrkande om att finansieringen av likströmskabeln till Finland skall omförhandlas. *Jämför reservation 15 (mp).*

Riksdagen bör även bemyndiga regeringen att för år 2006 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar.

Propositionen

Investeringsplan

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som Affärsverket svenska kraftnät har föreslagit för perioden 2006–2008.

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för åren 2006–2008 för affärsverkskoncernen omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelserna och utrustning för telekommunikation. De planerade investeringarna under perioden beräknas till högst 2 080 miljoner kronor, varav 670 miljoner kronor avser investeringar under år 2006. Investeringarna i stamnätet skall genomföras dels i befintliga anläggningar, s.k. reinvesteringar, om 1 235 miljoner kronor, dels som nyinvesteringar om 845 miljoner kronor. Av nyinvesteringarna avser 85 miljoner kronor investeringar i utrustning för telekommunikation.

Investeringsplaneringen inom Svenska kraftnät syftar främst till att upprätthålla en god drift- och personsäkerhet i stamnätet.

Som en följd av störningen i september 2003, som innebar att södra Sverige och Själland blev utan el, upprättades bl.a. en förstärkt plan för förnyelse av transformator- och fördelningsstationerna i stamnätet. Planen innebär att två sådana stationer om året byggs om. Vidare finns ett behov av omfattande åtgärder för att förstärka korrosionsskyddet i kraftledningsnätet och förnyelse av topplinor. Härutöver redovisas i budgetpropositionen vissa större projekt som Svenska kraftnät har påbörjat eller planerar.

Svenska kraftnät skall uppnå en räntabilitet på justerat eget kapital, efter schablonmässigt avdrag för skatt på 6 %, och skall högst ha en skuldsättningsgrad på 55 %. Som riktlinje för utdelning och skattemotsvarighet gäller krav på 65 % av årets resultat för affärsverkskoncernen. Kostnadseffektiviteten bör vara minst lika hög som i jämförbara företag.

Finansiella befogenheter

Regeringen föreslår att riksdagen lämnar bemyndigande till regeringen enligt följande:

- att under år 2006 teckna borgen för lån och lämna kreditgarantier intill ett belopp om 1 520 000 000 kr till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier,
- att för år 2006 låta Affärsverket svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp om högst 1 500 000 000 kr,
- att för år 2006 låta Affärsverket svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret,
- att för år 2006 besluta om delägarlån om högst 300 000 000 kr till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier,
- att för år 2006 besluta om förvärv och bildande av bolag som skall verka inom Affärsverket svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 10 000 000 kr samt avyttra aktier intill ett belopp om 10 000 000 kr.

Motionen

Riksdagen bör enligt vad som anförs i motion 2005/06:N338 (mp, -) slå fast att en ny likströmskabel till Finland inte skall byggas. Den planerade kabeln behövs inte för att fylla några svenska behov, menar motionärerna. Den är däremot av stor vikt för den planerade finska kärnkraftsreaktorn. Ett tillkännagivande om detta förordas. Vidare sägs i motionen att, om kabeln ändå bedöms värd att bygga, finansieringen av den bör omförhandlas. Eftersom kabeln i huvudsak fyller en funktion för Finland bör den också i huvudsak betalas av Finland, och inte av de svenska elkonsumenterna.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med att riksdagen hösten 2004 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05: NU3) godkände Svenska kraftnäts investeringsplan för perioden 2005–2007 avslogs motionsyrkanden om att likströmskabeln till Finland inte skulle byggas. I detta sammanhang framhöll utskottet bl.a. sin uppfattning att den planerade likströmskabeln mellan Sverige och Finland är rimlig för att ytterligare integrera den nordiska elmarknaden och att det framtida behovet av förnyad elproduktion i Norden ger vid handen att kabeln fordras. I en reservation (mp) förordades att kabeln inte skulle byggas, då den i första hand kan ses som en subvention till finsk kärnkraft. Vidare avlämnades två särskilda yttranden (m, fp, kd; v) i ärendet.

Svenska kraftnäts investerings- och finansieringsplan 2006–2008

I Svenska kraftnäts investerings- och finansieringsplan 2006–2008 (daterad 2005-02-25) redogörs för att Nordel – samarbetsorganet för systemansvariga företag i Norden – i juni 2004 presenterade ett paket med fem strategiska projekt, vilka syftar till att förbättra förutsättningarna för den nordiska elmarknaden genom att överföringskapaciteten ökas och risken för prisområdesuppdelning minskas. Vidare stärks robustheten i överföringsnäten. Enligt vad som nämns i planen bör de fem projekten ses som en helhet med en balanserad fördelning av investeringarna mellan de nordiska länderna. Svenska kraftnät arbetar för att realisera de investeringsprojekt som rör Sverige, vilka är Nea–Järpströmmen (en ny ledning mellan Sverige och Norge), Hallsberg–Skåne (en ny ledning till Sydsverige) och Fenno–Skan 2 (en ny likströmsförbindelse mellan Sverige och Finland). De övriga två projekten som ingår i det paket Nordel presenterat är Skagerack 4 (en ny likströmsförbindelse mellan Norge och Jylland) och Stora Bält (en ny likströmsförbindelse mellan Jylland och Själland).

I investerings- och finansieringsplanen redovisas de projekt som beräknas kosta över 100 miljoner kronor, däribland den nya likströmsförbindelsen mellan Sverige och Finland, Fenno–Skan 2. I planen anförs bl.a. att denna förstärkning förbättrar den nordiska elmarknadens funktionsätt genom att reducera förekomsten av flaskhalsar. Vidare blir överföringarna mellan länderna miljömässigt bättre, sägs det. Investeringskostnaden för svensk sida bedöms uppgå till ca 1 450 miljoner kronor, varav ca 20 miljoner kronor under perioden 2006–2008. Inriktningen är att anläggningen skall tas i drift år 2010.

Enligt uppgift från Svenska kraftnät beräknas totalkostnaden för projektet till 2 650 miljoner kronor. I kostnaden ingår själva likströmsförbindelsen, åtgärder för anslutning till svenska stamnätet samt åtgärder för anslutning till finska stamnätet. I det svenska stamnätet erfordras, enligt Svenska kraftnät, betydligt mer åtgärder än i det finska, vilket förklarar

den större investeringen på svensk sida. Investeringen för själva likströmsförbindelsen delas lika mellan Svenska kraftnät och deras finska motsvarighet Fingrid.

Övriga projekt som redogörs för i investerings- och finansieringsplanen är följande.

- Ny 400 kV-ledning Nea–Järpströmmen. Investeringskostnaden för ledningens svenska del är beräknad till ca 265 miljoner kronor, varav ca 150 miljoner kronor under åren 2006–2008.
- Ny 400 kV-ledning Stenkullen–Lindome. Investeringskostnaden är beräknad till ca 120 miljoner kronor, varav ca 105 miljoner beräknas utfalla under perioden 2006–2008.
- Förnyelse av 220 kV-ledning i södra Norrland, mellan Krångede vid Ångermanälven och Horndal i Bergslagen. Den totala investeringen bedöms till ca 175 miljoner kronor. Utfallet under perioden 2006–2008 är beräknat till ca 75 miljoner kronor. Projektet bedöms vara klart 2007/2008.
- Ny 400 kV-ledning Hallsberg–Skåne. Investeringskostnaden är uppskattad till ca 1 200 miljoner kronor och projektet väntas kosta ca 35 miljoner kronor perioden 2006–2008. Byggstart för ledningen är planerad till år 2007.
- Ny 200 kV-matning på Värmdö. Den totala investeringskostnaden för projektet beräknas översiktligt till ca 205 miljoner kronor.
- Förnyelse av topplinor. Detta kommer att innebära kostnader på ca 100 miljoner kronor under perioden 2006–2008.
- Stationsförnyelse. För att höja driftsäkerheten görs en ombyggnad av två stationer om året. Kostnaden för respektive station är ca 110 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om byggandet av likströmskabeln till Finland och därefter frågorna om Svenska kraftnäts investeringsplan och Svenska kraftnäts finansiella befogenheter.

Byggandet av likströmskabeln till Finland

Som i det föregående redovisats förordas i motion 2005/06:N338 (mp, -) ett riksdagsuttalande om att en ny likströmskabel till Finland inte skall byggas. I samband med beredningen av budgetpropositionen för år 2005 och godkännandet av Svenska kraftnäts investeringsplan för perioden 2005–2007 behandlades, med anledning av då väckta motioner, ingående frågan om byggandet av en ny likströmskabel till Finland. Den bedömning utskottet då gjorde, efter att ha hört Svenska kraftnät i frågan, var att det föreligger behov av att bygga den planerade kabeln och att den kan ses rimlig för att ytterligare integrera den nordiska elmarknaden. Med anled-

ning därav avstyrkte utskottet de då aktuella motionerna, varefter de avslogs av riksdagen. Utskottet ser inget skäl för riksdagen att ompröva sitt ställningstagande i frågan och avstyrker därmed nämnda motion i berörd del.

Svenska kraftnäts investeringsplan

När det gäller förslaget i propositionen rörande Svenska kraftnäts investeringsplan har utskottet inget att erinra. Förslaget tillstyrks följaktligen.

Med anledning av motion 2005/06:N338 (mp, -), vari finansieringen av kabeln mellan Sverige och Finland berörs, vill utskottet anföra följande. I det föregående har utskottet ånyo ställt sig bakom byggandet av en ny likströmskabel mellan Sverige och Finland. Mot bakgrund av det ser utskottet inget skäl för riksdagen att, såsom förordas i motionen, kräva att det avtal som ingåtts mellan Svenska kraftnät och dess finska motsvarighet Fingrid rörande kabeln skall omförhandlas. Motionen avstyrks således.

Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Utskottet har inget att erinra mot det i propositionen framlagda förslaget och tillstyrker därmed bemyndigandet för regeringen rörande Svenska kraftnäts finansiella befogenheter.

Deltagande i Greta International Limited

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna att regeringen bemyndigas att bli delägare i Greta International Limited. Utskottet har inget att erinra mot förslaget.

Propositionen

Regeringen föreslår att den av riksdagen bemyndigas att bli delägare i Greta International Limited.

Statens energimyndighet har, för att fullgöra uppgiften för kontoföringen av utsläppsrätter i Sverige inom ramen för EU:s handelssystem för utsläppsrätter avseende koldioxid, tecknat licensavtal med den brittiska regeringen om viss IT-programvara. Den brittiska regeringen har därefter beslutat att bilda ett särskilt bolag som övertagit rättigheterna till programvaran och licenstagarna har erbjudits att ingå som delägare för att säkra den fortsatta utvecklingen av programvaran. I syfte att även fortsättningsvis få tillgång till programvaran och sörja för att utformningen passar svenska behov kan regeringen, genom Energimyndigheten, behöva ingå i ett konsortium för denna gemensamma verksamhet i form av ett aktiebolag. Medverkan består i att man tecknar en aktie för 1 engelsk pund.

Deltagandet är att likställa med ett medlemskap i en förening som utför uppgifter till förmån för sina medlemmar, sägs det i propositionen. Den ekonomiska risken begränsar sig till insatsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot förslaget i propositionen rörande bemyndigande för regeringen att bli delägare i Greta International Limited. Förslaget tillstyrks således.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa anslagen och godkänna bemyndigandena för budgetåret 2006 inom utgiftsområde 21 Energi i enlighet med vad regeringen föreslagit samt avslå mot detta stående motionsyrkanden.

Inledning

Regeringens förslag i budgetpropositionen för utgiftsområde 21 Energi redovisas i bilaga 2 tillsammans med övriga partiets förslag. Under utgiftsområdet tas totalt tio anslag upp, varav två av anslagen utgörs av förslag från Kristdemokraterna. En närmare redogörelse för de olika anslagen följer under respektive anslagsrubrik. Regeringens förslag till utgiftsram för budgetåret 2006 uppgår till 1 722 miljoner kronor. De övriga partiernas förslag till utgiftsramar fördelar sig på följande sätt. Vänsterpartiet och Miljöpartiet har inte lagt fram några budgetförslag som avviker från vad regeringen föreslagit. Den utgiftsram som Centerpartiet föreslagit för utgiftsområdet avviker inte heller den från vad regeringen föreslagit. Övriga partiets förslag innebär en lägre ram än regeringsförslaget, nämligen 382 miljoner kronor lägre (m), 143 miljoner kronor lägre (fp) och 345 miljoner kronor lägre (kd).

Enligt regeringens förslag kompletteras anslagen (35:2) Insatser för effektivare energianvändning, (35:3) Teknikupphandling och marknadsintroduktion, (35:4) Stöd till marknadsintroduktion av vindkraft, (35:5) Energiforskning och (35:6) Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser, vilka leder till utgifter under kommande år.

I budgetpropositionen (s. 25) redogörs för att medelförbrukningen inom utgiftsområde 21 har varit högre än anslagna resurser år 2004. Detta förklaras främst bero på att utgifterna för de flesta åtgärder utfaller först efter det att åtgärderna genomförts. Utfallet för år 2004 uppgick till 2 069 miljoner kronor, vilket var 406 miljoner kronor högre än anslagna resurser.

Anslagssparandet inom utgiftsområdet uppgick till ca 1 miljard kronor vid utgången av år 2004, vilket är en minskning med ca 0,4 miljarder kronor jämfört med utgången av år 2003. Vidare redogörs i propositionen för att anslagssparandet till största delen är uppbundet av fattade beslut. Anslagssparandet förklaras bl.a. av att ledtiderna mellan beslut om bidrag och utbetalning av medel då den bidragsberättigade åtgärden slutförts är långa. Även år 2005 prognostiseras (s.14) att utfallet överstiger anslaget. Prognosen är att utfallen kommer att uppgå till 1 643 miljoner kronor år 2005, vilket är 246 miljoner kronor högre än anslagna resurser.

Beträffande de beräknade anslagen för åren 2007 och 2008 för utgiftsområde 21 Energi uppgår dessa till 1 617 respektive 1 442 miljoner kronor.

I det följande redovisas regeringens förslag till olika anslag inom utgiftsområdet för år 2006 och motsvarande förslag i aktuella motioner.

Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (35:1)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 193,8 miljoner kronor.

Anslaget är avsett att finansiera Energimyndighetens förvaltningskostnader. I dessa kostnader ingår även Energimarknadsinspektionens verksamhet. Energimyndighetens kostnader för planering, uppföljning och utvärdering av de energipolitiska programmen finansieras genom s.k. programanknutna kostnader, vilka belastar anslagen för de olika åtgärderna inom de energipolitiska programmen. Prognosen för de programanslutna kostnaderna för år 2005 uppgår till 95 miljoner kronor, vilket kan jämföras med ett utfall om 136 miljoner kronor år 2004.

Vidare disponerar Energimyndigheten avgifter för tillsyn enligt naturgaslagen och avgifter för elanvändare som registrerar sig för att frivilligt hantera kvotplikten enligt lagen om elcertifikat. Från och med år 2005 disponerar Energimyndigheten även avgifter enligt lagen om handel med utsläppsrätter avseende kontoföring för dem som frivilligt ansluter sig till handelssystemet. Under år 2004 var avgiftsintäkterna väsentligt högre än normalt, vilket förklaras av tillfälligt höga intäkter från kvotpliktsavgifter enligt lagen om elcertifikat. För år 2006 beräknas de intäkter som får disponeras uppgå till ca 4,5 miljoner kronor, vilket bedöms motsvara kostnaderna. Därtill kommer intäkter om 15 miljoner kronor som inte får disponeras av myndigheten.

Uppdragsverksamheten vid Energimyndigheten avser främst mindre analysuppdrag beställda av andra myndigheter samt viss handläggning av ansökningar inom klimatinvesteringsprogrammen. Intäkterna beräknas år 2006 uppgå till 1 miljon kronor för denna verksamhet, vilket motsvarar kostnaderna.

Enligt regeringen bör Energimyndigheten tillföras 1 miljon kronor per år i utökade resurser för arbetet med att utveckla och förbättra statistiken avseende industrins energianvändning för att tillgodose bl.a. de krav som

Kyotoprotokollet ställer. Denna statistik har tidigare ingått i Statistiska centralbyråns ansvarsområde men har övergått till Energimyndigheten som ansvarig myndighet för den officiella energistatistiken. Vidare bedömer regeringen att myndigheten bör tillföras 1,4 miljoner kronor per år i utökade resurser för att vara ansvarig myndighet avseende mekanismen för ren utveckling och ha funktionen som knutpunkt för projektet avseende gemensamt genomförande. Anslaget minskas även med ca 1,1 miljoner kronor fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 485 000 kr.

Motionerna

I Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436 föreslås en besparing på anslaget med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna framhåller att de vill avskaffa bl.a. systemet med elcertifikat och klimatinvesteringsprogrammen som myndigheten administrerar. Vidare menar de att myndigheten bör kunna effektivisera sin förvaltning.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:N476 att Energimyndighetens förvaltningsanslag minskas med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Insatser för effektivare energianvändning (35:2)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 168 miljoner kronor.

Regeringen begär vidare riksdagens bemyndigande att under år 2006 för anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 105 miljoner kronor år 2007.

Anslaget omfattar bidrag för kommunal energirådgivning, utbildning av och information till energirådgivare samt stöd till regionala energikontor. Vidare avser anslaget insatser för informationsspridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder, vissa utredningsinsatser samt utbildning om energieffektiv teknik. Anslaget får även användas för provning, märkning och certifiering av energianvändande utrustning. Därtill får anslaget utnyttjas för administrationskostnader knutna till det särskilda stödet enligt förordningen (2005:205) om investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i lokaler som används för offentlig verksamhet samt för stödet avseende konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus.

Med anledning av förslaget i budgetpropositionen om ett särskilt investeringsstöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus föreslås att anslaget utökas med 4 miljoner kronor år 2006.

Anslagssparandet, vilket uppgick till 34,1 miljoner kronor år 2004, förklaras till stor del bero på beslutande men ännu ej utbetalade bidrag.

Motionerna

Anslaget avvisas i sin helhet i motion 2005/06:N473 (m). Motionärerna erinrar om att anslaget bl.a. avser administrationskostnader samt olika typer av energirådgivning och informationsinsatser. Denna typ av verksamhet anser motionärerna att stat och kommun inte bör bedriva, utan den kan handhas av privata företag och enskilda personer. Vidare menar de att riksdagen bör avslå regeringens förslag till bemyndigande i fråga om detta anslag.

En besparing på anslaget med 12 miljoner kronor föreslås i Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436. Förslaget till besparing motsvarar administrationskostnaden för det särskilda investeringsstödet för konvertering av elvärme i bostadshus. Vidare framhålls i motionen att anslaget bör fasas ut och att motionärerna inte vill bevilja några nya bidrag via anslaget fr.o.m. januari 2006.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:N476 att anslaget minskas med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Samtidigt förordas en översyn av de olika energirådgivningsfunktioner som finns i kommunerna.

Teknikupphandling och marknadsintroduktion (35:3)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 65 miljoner kronor.

Regeringen begär vidare riksdagens bemyndigande att under år 2006 för anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 65 miljoner kronor år 2007.

Anslaget avser bidrag till teknikupphandling för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt kompletterande stöd till marknadsintroduktion av energieffektiv teknik. För att täcka in alla led i detta arbete ges även kompletterande stöd för marknadsintroduktion av energieffektiv teknik, t.ex. för expansion av fjärrvärmenäten. Vidare omfattar anslaget informations-, utvecklings- och demonstrationsinsatser avseende konvertering mellan olika system för uppvärmning. Anslaget används även för stöd till investeringar i solvärme och genomförandet av EG-rättsakter inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 80,1 miljoner kronor och förklaras i propositionen bero på förseningar i ikraftträdandet av stödet till följd av fördröjningar med anledning av kommissionens godkännande av stödets förenlighet med statsstödsreglerna.

Motionerna

I Moderata samlingspartiets motion 2005/06:N473 avvisas anslaget i sin helhet. Motionärerna anför att olika energiformer bör konkurrera på lika villkor. Därtill förordas att riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande för detta anslag.

I Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436 föreslås en besparing på anslaget med 13 miljoner kronor. Vidare sägs i motionen att anslaget bör fasas ut och att inga nya bidrag bör beviljas fr.o.m. januari 2006.

En besparing på 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag förordas i motion 2005/06:N476 (kd). Motionärerna framhåller samtidigt att de är positiva till den del som syftar till marknadsföring av solvärme.

Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (35:4)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 89,4 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2006 för anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 50 miljoner kronor år 2007 och högst 50 miljoner kronor år 2008.

Anslaget får användas för bidrag till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskaliga vindkraftstillämpningar.

I propositionen redogörs för att anslaget minskas med 0,6 miljoner kronor under år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Därtill meddelar regeringen sin avsikt att föreslå en förlängning av det nuvarande programmet med ytterligare fem år, dvs. 2008–2012, om 70 miljoner kronor per år.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 56,4 miljoner kronor och förklaras främst av de fördröjningar som skett med anledning av kommissionens godkännande av stödets förenlighet med statsstödsreglerna, vilket dragit ut på tiden. Anslagssparandet är dock till största delen uppbundet av beslut som fattades under hösten 2004, sägs det i propositionen.

Motionerna

Anslaget avvisas i sin helhet i Moderata samlingspartiets motion 2005/06:N473. Motionärernas uppfattning är att olika energiformer skall konkurrera på lika villkor, medan detta anslag innebär en subventionering av ett visst energislag. Vidare förordas att riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande beträffande anslaget för stöd för marknadsintroduktion av vindkraft.

I Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436 föreslås en besparing på anslaget med 33 miljoner kronor, med hänvisning till att motionärerna motsätter sig subventioner av energiproduktion. Vidare sägs i motionen att anslaget bör fasas ut och att inga nya bidrag bör beviljas fr.o.m. januari 2006.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:N476 att anslaget minskas med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna anser att en så snabb utbyggnad av produktionen som anslaget medger är orimlig i förhållande till alla koncessioner och miljöprövningar som måste genomföras. Vidare framhålls att anslaget bör ha en mer jämn fördelning över tiden för att understryka vikten av stabilitet i energipolitiken.

Energiforskning (35:5)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 815,1 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2006 för anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 779 miljoner kronor år 2007 och högst 825 miljoner kronor för åren 2008–2010.

Anslaget används för att finansiera forsknings-, utvecklings- och demonstrationsinsatser inom energiområdet. Vidare får anslaget användas för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på förnybara energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskalanläggningar. Anslaget utnyttjas också för vissa utrednings- och utvärderingsinsatser inom energiområdet samt svenskt och internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete. Därtill får anslaget tas i anspråk för finansiering av medlemsavgifter till vissa internationella organisationer inom energiområdet, såsom Energistadskonferensen.

Regeringen gör bedömningen att utvecklingen av förnybara energikällor och en effektivare energianvändning behöver stimuleras ytterligare i syfte att bidra till omställningen av energisystemet. För att nuvarande program inom energiforskningen, inbegripet insatser kring förnybara energikällor såsom solenergi, bioenergi och vindkraft, skall kunna fullföljas och för att främja utvecklings- och demonstrationsprojekt inom bl.a. området förgasning av biomassa, svartlut och avfall föreslås att 370 miljoner kronor per år tillförs anslaget under åren 2006, 2007 och 2008.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 169,7 miljoner kronor.

Motionerna

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:N476 att anslaget minskar med 295 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna hänvisar dels till att de föreslagit ett nytt särskilt anslag för speciell

forskning, dels till att den av regeringen föreslagna fördubblingen av anslaget i förhållande till 2005 års nivå är orimlig, bl.a. då det inte är möjligt att få tag i den forskningskompetensen på så kort varsel.

I motion 2005/06:N303 (c) påtalas behovet av att återställa anslaget för energiforskning. Motionären framhåller vikten av forskning och utveckling inom energisektorn och menar att en snabb återställning av anslaget för forskning och utveckling är nödvändigt för att föra fram Sverige som ett land i framkant när det gäller energiutveckling.

Vissa kompletterande uppgifter

Genom regleringsbrevet för år 2004 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att senast i oktober 2004 redovisa hur en fokusering av insatserna för forskning, utveckling och demonstration på energiområdet konkret bör ske. Uppdraget redovisades i rapporten Fokus – Prioritering och fokusering av satsningar på forskning, utveckling och demonstration på energiområdet (ER 2004:29). Vidare gav regeringen i regleringsbrevet för år 2005 Energimyndigheten i uppdrag att senast den 1 november 2005 redovisa den fortsatta konkretiseringen och tillämpningen av de kriterier för prioritering som redovisats inom det s.k. Fokusprojektet. Till samma datum skulle myndigheten redovisa operativa delmål, mätbara mål och indikatorer som kan användas för att kvantitativt och kvalitativt följa upp insatserna. Regeringen meddelar i budgetpropositionen sin avsikt att återkomma om den närmare utformningen av fortsatta långsiktiga insatser på basis av myndighetens underlag.

Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser (35:6)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 18,1 miljoner kronor.

Regeringen begär också riksdagens bemyndigande att under år 2006 för anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 18,1 miljoner kronor år 2007 och högst 21,9 miljoner kronor för åren 2008–2010.

Anslaget avser insatser för att förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla metoder för s.k. gemensamt genomförande och projekt rörande mekanismen för ren utveckling. Vidare får anslaget användas för utvecklingsinsatser avseende systemet för handel med utsläppsrätter.

Anslaget minskas med 1,9 miljoner kronor för att finansiera en motsvarande ökning för anslaget 35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader.

Utfallet under år 2004 uppgick till 193 miljoner kronor, vilket var 143 miljoner kronor högre än anslagsnivån. Det höga utfallet förklaras främst av stora utbetalningar till ett organ som bl.a. administrerar investeringsfonden för klimatprojekt i Östersjöregionen (Nordic Environment Finance

Corporation) samt av att visst förberedelsearbete för introduktionen av system för handel med utsläppsätter avseende koldioxid finansierades inom anslaget. Anslagssparandet uppgick år 2004 till 18,7 miljoner kronor, vilket kan jämföras med anslagssparandet år 2003 som uppgick till 161,3 miljoner kronor.

Statlig prisgaranti elcertifikat (35:7)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 59,5 miljoner kronor.

Anslaget avser statlig prisgaranti för elcertifikat. För att ge producenterna ett skydd mot alltför låga certifikatpriser finns under en inledande period (2003–2007) ett garantipris för elcertifikat. Prisgarantin utfaller emellertid först efter årets slut. Under de två första verksamhetsåren med elcertifikats-systemet har prisgarantin inte behövt utnyttjas.

Anslaget minskas med 480 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 100 miljoner kronor.

Motionerna

I Moderata samlingspartiets motion 2005/06:N473 avvisas anslaget i sin helhet. Motionärerna anser att systemet med elcertifikat bör avskaffas, då det är dyrt, svåradministrerat och ineffektivt. Dessutom menar de att systemet är ett sätt för regeringen att kringgå budgetlagens krav på bruttoredo-visning.

Anslaget avvisas också i sin helhet i Folkpartiets motion 2005/06:N436. Motionärerna framhåller att de vill avskaffa systemet med elcertifikat.

Även i Kristdemokraternas motion 2005/06:N476 avvisas anslaget i sin helhet. Motionärerna erinrar om att prisgarantin ännu inte trätt i kraft på grund av det höga elpriset. Dessutom anser de att systemet med elcertifikat bör ersättas med ett fastprissystem.

Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av en reaktor vid Barsebäcksverket (35:8)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2006 är 313,1 miljoner kronor.

Anslaget avser statens åtaganden om ersättning av vissa merkostnader som uppstår till följd av att driften av de två kärnkraftsreaktorerna vid Barsebäcksverket upphört. Driften av den första reaktorn i Barsebäcksverken upphörde den 30 november 1999. Enligt det avtal som träffades mellan staten, Sydkraft AB och Vattenfall AB utgår ersättning för merkostnader

för avställnings- och servicedrift av de två reaktorerna. Avtalet är utformat så att samma principer som låg till grund för ersättningen för Barsebäck 1 även skall tillämpas för Barsebäck 2 när den reaktorn ställs av.

I december 2004 beslutade regeringen om att rätten att driva den andra reaktorn vid Barsebäcksverket för att utvinna kärnenergi skulle upphöra att gälla i och med utgången av maj 2005. I samband med stängningen av Barsebäck 2 upphörde den s.k. singeldriftsersättning som utgått till Barsebäck Kraft AB för de merkostnader i produktionen som orsakats av att bara en av två reaktorer i Barsebäcksverket varit i drift. Regeringen beslutade den 7 juli 2005 med stöd av 5 § lagen om kärnkraftens avveckling att betala ett schablonbelopp om 7,5 miljoner kronor per månad såsom förskottsersättning för avställnings- och servicedrift avseende Barsebäck 2 fr.o.m. den 1 juni 2005 intill dess en slutlig överenskommelse om sådan ersättning fastställts, dock längst t.o.m. den 31 december 2005.

Vidare redogörs i propositionen för att förhandlingar om ersättningsnivån vad gäller vissa merkostnader som uppstår till följd av att driften av Barsebäck 2 upphört pågår mellan staten och reaktorägarna.

I avvaktan på att ett förhandlingsresultat föreligger bör anslagsnivån enligt regeringen motsvara tidigare beräknade anslagsnivåer för anslaget. Regeringen meddelar även sin avsikt att senare återkomma i frågan.

Anslagssparandet uppgick år 2004 till 11,9 miljoner kronor.

Motionen

I Folkpartiet liberalernas motion 2005/06:N436 förordas – utan något direkt yrkande – ett oförändrat anslag år 2006 i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna räknar med att det tar cirka ett år att återstarta en reaktor, varför inga fortsatta kostnader för avställningen av de båda reaktorerna beräknas fr.o.m. år 2007.

Vissa kompletterande uppgifter

I början av mars 2005 utsåg regeringen (regeringsbeslut 2005-03-10) generaldirektören vid Ekonomistyrningsverket Yvonne Gustafsson att vara statens förhandlare i frågan om ersättning till ägarna av kärnkraftsreaktorn Barsebäck 2 i samband med beslutet om upphörande av rätten att driva reaktorn för att utvinna kärnenergi.

Förhandlarna har nyligen enats om vilken ersättning som staten skall lämna till följd av regeringens beslut att dra in driftstillståndet för Barsebäck 2 fr.o.m. den 1 juni 2005. I korthet innebär avtalet följande.

Ersättningen baseras på bestämmelserna i det ramavtal som slöts mellan parterna vid stängningen av Barsebäck 1 den 30 november 1999. I detta regleras bl.a. att E.ON Sverige skulle öka sin ägarandel i Ringhalsverket med 3,76 procentenheter när Barsebäck 2 stängdes. Vattenfall får ersättning dels för sin ägarandel i Barsebäck 2 (74,2 %), dels för E.ON:s ökade ägarandel i Ringhalsverket. Staten skall betala en kontant ersättning till Vattenfall om 4,1 miljarder kronor fördelat på fyra år. Vidare skall staten

lämna ersättning för merkostnaden för avställnings- och servicedrift om totalt ca 1,533 miljarder kronor för perioden fr.o.m. 2005 t.o.m. juni 2017 då reaktorn skulle ha uppnått 40 års livslängd. Statens tidigare överenskomna ersättning för singeldrift av Barsebäck 2 upphörde vid stängningen av reaktorn.

Överenskommelsen träder i kraft när ett antal godkännande finns, däribland från regeringen och Vattenfalls respektive E.ON Sveriges styrelser. I avvaktan på dessa godkännanden får E.ON Sverige kraft från Ringhalsverket som om avtalet träff i kraft enligt ett interimsavtal mellan E.ON Sverige och Vattenfall.

Stöd för villaägare att byta bort direktverkande el

Motionen

I Kristdemokraternas motion 2005/06:N476 föreslås att 65 miljoner kronor anvisas till ett nytt statligt anslag för stöd till villaägare som vill byta bort direktverkande el. Det statliga bidraget skall uppgå till 15 % av investeringskostnaden i ett nytt eller kompletterande uppvärmningssystem för husägare med direktverkande el som enda energikälla. Det statliga bidraget begränsas till högst 15 000 kr per villa.

Solcells- och vätgasforskning

Motionen

I Kristdemokraternas motion 2005/06:N476 föreslås att 50 miljoner kronor anvisas ett nytt anslag för forskning och utveckling av solcells- och vätgasbaserade energisystem. Motionärerna framhåller att Sverige har en framskjuten position när det gäller forskning och utveckling på dessa båda områden och att dessa tekniker kan komma att bli mycket viktiga när det gäller den framtida energiförsörjningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till de av regeringen framlagda förslagen till anslag och bemyndiganden i budgetpropositionen. I motionerna 2005/06:N436 (fp), 2005/06:N473 (m) och 2005/06:N476 (kd) förordas andra belopp än regeringen föreslagit för olika anslag inom utgiftsområdet. Moderata samlingspartiet vill göra besparingar på anslagen 35:2–4 och 7 med 382 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag. Därtill förordas i motion 2005/06:N473 (m) att riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndiganden i fråga om anslagen 35:2, 35:3 och 35:4. Folkpartiet liberalerna föreslår en minskning med 142 miljoner kronor och de besparingar som förordas rör anslagen 35:1–4 och 7. Kristdemokraterna hemställer att besparingar görs på anslagen 35:1–5 och 7 samt förordar att två nya anslag upprättas: dels ett anslag för stöd till villaägare som vill byta bort

direktverkande el (65 miljoner kronor), dels ett anslag för solcells- och vätegasforskning (50 miljoner kronor). Sammantaget innebär förslagen en minskning med totalt 345 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet har genom ett yttrande – i form av ett protokollsutdrag – till finansutskottet tillstyrkt regeringens förslag till ram för utgiftsområdet. Av protokollsutdraget framgår att företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet tillstyrkte förslagen i respektive partis motionsförslag. Den utgiftsram som Centerpartiet föreslagit för utgiftsområde 21 Energi avviker emellertid inte från vad regeringen föreslagit. Inom kort väntas riksdagen fatta beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för nästa budgetår. Finansutskottet har nyligen tillstyrkt regeringens förslag till ramar, varför utskottets utgångspunkt är att ramarna för utgiftsområdet för år 2006 är fastställda.

Av särskilda yttranden till föreliggande betänkande framgår att företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna vidhåller sina förslag till ramar för olika utgiftsområden och att de därför väljer att avstå från att delta i beslutet om anslagsfördelningen för utgiftsområde 21 Energi.

Utskottet övergår därmed till att kommentera några av de i detta avsnitt aktuella motionerna.

Behovet av att återställa anslaget för energiforskning till tidigare nivåer framhålls, som tidigare redovisats, i motion 2005/06:N303 (c). Det kan konstateras att förslaget i budgetpropositionen innebär att anslaget höjs med ca 375 miljoner kronor år 2006 i förhållande till 2005 års nivå. Detta innebär en ökning med ca 85 % och kan, enligt utskottets uppfattning, ses som kraftfull satsning på området. Utskottet står bakom höjningen och menar att denna förstärkning av resurserna ger goda möjligheter att öka ambitionen när det gäller energiforskning. Enligt utskottets uppfattning kan motiven därmed anses tillgodosedd och den avstyrks.

Utskottet noterar det i motion 2005/06:N476 (kd) återkommande kravet om att upprätta två nya anslag inom utgiftsområdet. Med anledning därav vill utskottet hänvisa till vad det tidigare anfört i samband med att dessa förslag avstyrkts. Samtidigt vill utskottet beträffande det ena föreslagna anslaget i nämnda motion – om att uppföra ett särskilt anslag om 65 miljoner kronor för stöd till villaägare som vill byta bort direktverkande el – peka på att regeringen i budgetpropositionen föreslagit ett femårigt stöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus i syfte att minska elanvändningen för uppvärmning. Enligt förslaget skall stödet omfatta 1,5 miljarder kronor under perioden 2006–2010. Utskottet kommer senare under hösten att behandla detta förslag.

Avslutningsvis konstaterar utskottet, som i det föregående redogjorts för, att en uppgörelse om ersättning för stängningen av Barsebäcks andra reaktor nu har nåtts. Överenskommelsen träder i kraft när ett antal godkännanden finns. När det gäller anslaget för ersättning för vissa kostnader vid

avveckling av Barsebäcksverket har regeringen i budgetpropositionen meddelat sin avsikt att återkomma i frågan. Då resultatet av dessa förhandlingar tidigare inte kunnat bedömas anser utskottet att det är rimligt att anslagsnivån för år 2006 motsvarar tidigare beräknade nivåer för anslaget i enlighet med vad som görs i budgetpropositionen.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2006 för utgiftsområde 21. Likaså tillstyrks de övriga här behandlade förslagen till riksdagsbeslut som läggs fram i budgetpropositionen. Samtliga mot detta stående motionsyrkanden avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (m, fp, kd)**
av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N441 yrkandena 1, 2, 7 och 14, 2005/06:N473 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:N476 yrkandena 1, 2 och 6, bifaller delvis motionerna 2005/06:N229, 2005/06:N237, 2005/06:N307 yrkande 11 och 2005/06:N369 samt avslår motionerna 2005/06:MJ532 yrkande 13, 2005/06:N234, 2005/06:N270 yrkandena 1–3, 2005/06:N289 yrkandena 2, 3 och 8, 2005/06:N338 yrkandena 6 och 17, 2005/06:N339, 2005/06:N359, 2005/06:N363 yrkandena 1 och 2, 2005/06:N408, 2005/06:N458 och 2005/06:N466 yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Det är vår bestämda uppfattning att Sverige behöver en ny och mer långsiktigt inriktad energipolitik. Enligt vår mening präglas den energipolitik som regeringen för tillsammans med sina stödpartier av en kortsiktighet som missgynnar såväl konsumenter som producenter, och den har skapat en bestående osäkerhet om de långsiktiga villkoren för att investera i industriell verksamhet. Vi anser därför att den politiska styrningen av energipolitiken måste genomgå radikala förändringar.

Sverige har i grunden goda förutsättningar för att ha ett väl fungerande energisystem med konkurrenskraftiga energipriser. Genom landets goda tillgång på vattenkraft och den framsynta kärnkraftspolitiken på 1950- och 1960-talen har vi en konkurrenskraftig elproduktionsindustri. Även den svenska skogen är en viktig energikälla. Den av regeringen förda politiken undergräver emellertid dessa goda förutsättningar. Förtidsavvecklingen av kärnkraften, den s.k. gröna skatteväxlingen och en ogenomtränglig röra av skatteregler, subventioner och andra styrmedel gör att energipolitiken inte främjar vare sig en god miljö eller en säker energiförsörjning. Resultatet av den förda politiken har i stället blivit att elpriserna stigit och att samhällets hela energiförsörjning hotas vid stark kyla eller vid avbrott i någon

del av elnätet. Den osäkerhet som regeringen skapat, genom ryckighet i politiken och genom oklarhet om den framtida politiken, har även ryckt undan grunden för välbehövliga investeringar i ny energiproduktion. Ytterligare ett resultat av den förda politiken är att tidigare intäkter av elexport har bytts mot kostnader för elimport.

Vår syn på hur energipolitiken bör föras överensstämmer i allt väsentligt med den som presenteras i motionerna 2005/06:N436 (fp), 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N476 (kd). Det innebär bl.a. att vi anser att energipolitiken bäst främjas genom en fri energiproduktion inom ramen för givna miljö- och säkerhetskrav. Vidare bör dagens mållista på energiområdet reduceras till två övergripande mål, nämligen dels att energipolitiken skall främja en säker och konkurrenskraftig el- och energiförsörjning i hela landet, dels att all energiproduktion skall klara högt ställda miljö- och säkerhetskrav. Det första målet innebär att energibesättningen i Sverige inte markant bör avvika från vad som gäller i våra konkurrentländer och att osäkerheten inom energipolitiken måste reduceras så att kraftföretagen vågar investera i ny produktionskapacitet. Det andra målet innebär att de miljö- och säkerhetskrav som ställs på olika typer av kraftproduktion i största möjliga utsträckning skall vara likartade.

Därtill förordar vi att regeringen låter utvärdera måluppfyllelsen och kostnadseffektiviteten av den förda energipolitiken.

Vi bejakar en successiv omställning av det svenska energisystemet till att bli ekologiskt hållbart. En sådan omställning måste dock ske med hänsyn till landets behov av tillväxt och ökad sysselsättning. Samtidigt menar vi att de olika energislagen måste klara konkurrensen på energimarknaden utan omfattande subventioner. Det är inte effektivt med statliga bidrag som tenderar att bli löpande subventioner till gammal, befintlig teknik. Systemet med elcertifikat anser vi i grunden vara felaktigt. Det finns inga godtagbara skäl till att behålla stora subventionssystem för produktion av viss el, varken i form av traditionella stöd via statsbudgeten eller genom tvingande subventioner i form av elcertifikat. I stället bör statsmakternas stöd koncentreras till forskning och utveckling på energiområdet, särskilt på lång sikt, samt till information och andra insatser som minskar sökkostnaderna för elkonsumenter eller påskyndar spridning av ny teknik. I likhet med vad som anförs i motion 2005/06:N473 (m) anser vi att målet för forskning och utveckling på energiområdet bör utgå från de övergripande mål som i det föregående förordats. I detta sammanhang vill vi även framhålla vikten av att energiforskningen är internationellt gångbar och professionellt utvärderad. Det sagda innebär bl.a. att ideologiskt motiverade projekt bör nedprioriteras.

I flera av de här aktuella motionerna berörs basindustrins situation. I likhet med vad som sägs i motion 2005/06:N359 (s) anser vi att tillgången på energi och priset på el är en viktig fråga för den elintensiva industrins

framtid. Om industrin inte har en god tillgång till el till rimliga priser tvingas företagen att förlägga sina tunga investeringar utomlands och flytta ut befintlig verksamhet.

Det är också av stor vikt att arbetet med att skapa en miljövänligare energiförsörjning drivs på ett internationellt plan. Flera av de miljöproblem som är kopplade till energisektorn, däribland växthuseffekten, är globala och kan endast lösas genom internationell samverkan. Regeringen saknar dock en samlad klimatpolitisk strategi. För att begränsa klimatutsläppen krävs en rad olika åtgärder. Regeringens förtida stängning av de båda reaktorerna i Barsebäck bidrar dock negativt när det gäller växthuseffekten. För att kompensera bortfallet av el tvingas Sverige att importera el från fossilförbränning med ökade koldioxidutsläpp som följd.

Vidare menar vi att regeringen borde vidta erforderliga åtgärder för att se till att elbrist inte uppstår.

Vi anser även att energibeskattningen måste reformeras och utformas så att det blir intressant att investera i en utökad elproduktion. Sverige behöver enligt vår mening ett nytt energiskattesystem där skatter och miljöavgifter utformas med hänsyn till omvärlden för att inte näringslivets konkurrenskraft skall urholkas. Systemet skall vara långsiktigt och utformas så att miljöbelastningen minimeras och att tillgången till billig energi framställd under trygga och säkra förhållanden säkerställs.

Med det anförda tillstyrks motionerna 2005/06:N229 (m), 2005/06:N237 (fp), 2005/06:N307 (m), 2005/06:N369 (kd), 2005/06:N441 (m), 2005/06:N473 (m) och 2005/06:N476 (kd) helt eller delvis i berörda delar. Det sagda innebär även att motion 2005/06:N359 (s) kan anses tillgodosedd och den avstyrks därför. Övriga här aktuella motioner avstyrks i motsvarande delar.

2. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N270 yrkandena 1–3, 2005/06:N289 yrkandena 2, 3 och 8 samt 2005/06:N338 yrkandena 6 och 17 samt avslår motionerna 2005/06:MJ532 yrkande 13, 2005/06:N229, 2005/06:N234, 2005/06:N237, 2005/06:N307 yrkande 11, 2005/06:N339, 2005/06:N359, 2005/06:N363 yrkandena 1 och 2, 2005/06:N369, 2005/06:N408, 2005/06:N441 yrkandena 1, 2, 7 och 14, 2005/06:N458, 2005/06:N466 yrkandena 1–4, 2005/06:N473 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:N476 yrkandena 1, 2 och 6.

Ställningstagande

Jag anser att energipolitiken i grunden måste förändras för att ett ekologiskt samhälle skall möjliggöras. I flera avseenden befinner vi oss vid en brytpunkt när det gäller olja, naturgas, kärnkraft och torv. Det svenska energisystemet bör enligt min mening genomgå en total omställning till elproduktion baserad på förnybara energislag.

De utmaningar energipolitiken står inför är framför allt två, nämligen att minska miljöpåverkan och att minska oljeberoendet. För att uppnå en hållbar försörjning av bl.a. el, värme, kyla och drivmedel krävs en radikalt minskad användning av fossila bränslen och uran.

Målet för energipolitiken bör vara att, inom ramen för en ekologiskt bärkraftig utveckling på kort och lång sikt, skapa förutsättningar för att förse landet med förnybar energi på ett sätt som medför att näringslivet ges konkurrenskraftiga villkor och hushållen får rimliga kostnader. Varje energislag måste långsiktigt bära sina egna samhällsekonomiska kostnader, inklusive risk- och miljökostnader. Genom att anpassa energisystemet till vad som är långsiktigt ekologiskt hållbart skapas förutsättningar i Sverige för såväl en robust ekonomisk utveckling som en god social utveckling.

Samhällets behov av fossila bränslen – kol, olja och fossilgas (naturgas) – bör successivt avvecklas och ersättas med förnybara energikällor. I likhet med vad som anförs i motion 2005/06:N338 (mp, -) anser jag att regeringen bör lägga fram förslag om konkreta mål för en minskning av oljeberoendet samt för beroendet av andra fossila bränslen. Därtill bör regeringen upprätta strategier för att minska den samlade förbrukningen av oljeprodukter i alla sektorer.

Även kärnkraften bör avvecklas då den är en farlig och icke förnybar energikälla som inte hör hemma i ett modernt och ekologiskt samhälle. Genom en effektivare energianvändning och ett ökat nyttjande av vindkraft och biokraftvärme kan kärnkraften avvecklas samtidigt som nettoutsläppen av koldioxid minskas.

Det finns två principiella metoder för att förändra energisystemet så att ohållbara energikällor fasas ut och mer hållbara fasas in. Den ena metoden är att statsmakterna prissätter miljöförstöring och övriga risker och belastar kärnkraft och fossil energi med dessa kostnader, det vill säga förorenaren betalar, t.ex. genom miljöskatter eller genom administrativa styrmedel. I takt med att den gamla elproduktionen fasas ut uppstår en efterfrågestyrd marknad för förnybar kraft. Den andra metoden är att bestämma vilka förnybara energikällor staten anser önskvärda, t.ex. vindkraft, och att en utbyggnad drivs fram genom reglerade priser eller reglerade kvantiteter. Systemet med elcertifikat sällar sig till den sistnämnda metoden och innebär att staten kommanderar fram ett visst utbud av förnybar el. Det ligger i linje med svensk tradition, och det var så vattenkraften och kärnkraften byggdes ut.

Enligt min mening är den förstnämnda metoden emellertid att föredra. Den är effektivare ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, eftersom den inte leder till överutbyggnad av kraftsektorn. Samtidigt är denna metod rättvisare, då den inte leder till överdriven ersättning till vissa producenter, och den står framför allt i tydligare relation till målet. Mer kärnkraft och fossilkraft fasas ut genom åtgärder som riktar sig direkt mot dessa än genom åtgärder som främjar alternativen.

Jag är också av den uppfattningen att mer tid inom ramen för samarbetet i EU bör ägnas åt förnybar energi för området uppvärmning och kyla. En betydande andel av medlemsländernas totala energiförbrukning kan hänföras till detta område. Regeringen bör, i likhet med vad som förordas i motion 2005/06:N270 (mp), aktivt arbeta för att denna fråga får en högre prioritet inom EU. Det är viktigt att Sverige tar initiativ och driver frågan om hur forskning och standarder skall se ut och vilka mål som skall gälla för arbetet. Det är även angeläget att Sverige för egen del ökar insatserna när det gäller detta område, inte minst beträffande forskning och utveckling.

När det gäller energiforskning ligger Sverige dock i framkant inom flera viktiga områden med stor potential, exempelvis vågkraft, solceller, solvärme, förgasning och ny vindkraftsteknik. För att forskningen skall fungera som ett energipolitiskt styrmedel måste emellertid stor vikt fästas vid kommersialisering. Det är även väsentligt att nivån på anslagen till energiforskning hålls på en hög och stabil nivå. Som lyfts fram i motion 2005/06:N289 (mp) är det angeläget att såväl forskare som produktutvecklare och investerare får stabila villkor under en längre period. Vidare är det viktigt att Sverige när det gäller den fortsatta omställningen av energisystemet tillvaratar de kunskaper som finns och tar intryck av hur andra länder har agerat.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Övriga här aktuella motioner avstyrks i motsvarande delar.

3. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 (m, kd)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06: MJ522 yrkande 2, 2005/06: N436 yrkande 3 och 2005/06: N441 yrkandena 10 och 11, bifaller delvis motionerna 2005/06: N205, 2005/06: N220 i denna del och 2005/06: N227 samt avslår motionerna 2005/06: N233 yrkandena 1, 2 och 4, 2005/06: N260 yrkande 3, 2005/06: N307 yrkande 1, 2005/06: N428 yrkande 2 och 2005/06: N436 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi menar att beslutet om en förtida avveckling av kärnkraften måste upphävas. Således instämmer vi i den uppfattning som förs fram i bl.a. motionerna 2005/06: MJ522 (m), 2005/06: N436 (fp) och 2005/06: N441 (m) när det gäller kärnkraftens framtid.

Enligt vår åsikt skall säkra, väl fungerande energikällor användas till sin fulla kapacitet. Att stänga väl fungerande och miljövänliga kärnkraftverk är en omotiverad kapitalförstöring. Stängningen av Barsebäcks första reaktor i november 1999 har medfört omfattande kostnader för skattebetalarna, försämrat miljön och försvagat den svenska försörjningstryggheten. Denna destruktiva process fortsätter, och vid utgången av maj i år stängdes, efter regeringens beslut, även den andra reaktorn i Barsebäck. Den direkta kostnaden för staten som följer av stängningen av de båda reaktorerna uppgår till 11,2 miljarder kronor (i 2005 års priser). Förutom de nyssnämnda effekterna av en förtida avveckling av kärnkraften har regeringens politik även lett till en betydande osäkerhet inom industrin beträffande den framtida tillgången på el, vilket bl.a. har en stor negativ inverkan när det gäller industrins investeringsplaner. Vidare bidrar kärnkraftsavvecklingen till att öka det svenska behovet av el producerad av fossila bränslen. Kol- och oljebaserad elproduktion, både i och utanför landets gränser, kommer att vara det som kompenserar bortfallet av el när kärnkraften avvecklas. Till viss del kommer bortfallet av el även att kompenseras av el från Finland, där arbetet med att bygga en ny kärnkraftsreaktor pågår, genom den nya kabel som Svenska kraftnät avser att bygga.

I linje med det ovan anförda anser vi även att lagen om kärnkraftens avveckling bör avskaffas.

Således är det vår uppfattning att kärnkraften bör utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd. Kärnkraftsproduktionen skall ske inom ramen för de riktlinjer för hälsa, säkerhet och miljö som statsmakterna ställer upp. Som vi ser det finns i dag inga realistiska alternativ som inom överskådlig framtid kan ersätta kärnkraften. Vi anser därför att kärnkraften skall tillåtas att vara kvar och utvecklas så länge högt ställda krav på säkerhet kan garanteras. Riksdagens beslut om en förtida avveckling av kärnkraften måste därför omprövas.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Det sagda ligger även i linje med vad som anförs i här aktuella delar i motionerna 2005/06: N205 (m), 2005/06: N220 (m) och 2005/06: N227 (fp), varför de tillstyrks i dessa delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

4. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 (fp)

av Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06: MJ522 yrkande 2, 2005/06: N436 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06: N441 yrkandena 10 och 11, bifaller delvis motionerna 2005/06: N205, 2005/06: N220 i denna del, 2005/06: N227, 2005/06: N233 yrkandena 1 och 2, 2005/06: N260 yrkande 3 och 2005/06: N307 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06: N233 yrkande 4 och 2005/06: N428 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi menar att beslutet om en förtida avveckling av kärnkraften måste upphävas. Således instämmer vi i den uppfattning som förs fram i bland annat motionerna 2005/06: MJ522 (m), 2005/06: N436 (fp) och 2005/06: N441 (m) när det gäller kärnkraftens framtid.

Enligt vår åsikt skall säkra, väl fungerande energikällor användas till sin fulla kapacitet. Att stänga väl fungerande och miljövänliga kärnkraftverk är en omotiverad kapitalförstöring. Stängningen av Barsebäcks första reaktor i november 1999 har medfört omfattande kostnader för skattebetalarna, försämrat miljön och försvagat den svenska försörjningstryggheten. Denna destruktiva process fortsätter och vid utgången av maj i år stängdes, efter regeringens beslut, även den andra reaktorn i Barsebäck. Den direkta kostnaden för staten som följer av stängningen av de båda reaktorerna uppgår till 11,2 miljarder kronor (i 2005 års priser). Förutom de nyssnämnda effekterna av en förtida avveckling av kärnkraften har regeringens politik även lett till en betydande osäkerhet inom industrin beträffande den framtida tillgången på el, vilket bl.a. har en stor negativ inverkan när det gäller industrins investeringsplaner. Vidare bidrar kärnkraftsavvecklingen till att öka det svenska behovet av el producerad av fossila bränslen. Kol- och oljebaserad elproduktion, både i och utanför landets gränser, kommer att vara det som kompenserar bortfallet av el när kärnkraften avvecklas. Till viss del kommer bortfallet av el även kompenseras av el från Finland, där arbetet med att bygga en ny kärnkraftsreaktor pågår, genom den nya kabel som Svenska kraftnät avser att bygga.

I linje med det ovan anförda anser vi även att lagen om kärnkraftens avveckling bör avskaffas.

Således är det vår uppfattning att kärnkraften bör utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd. Kärnkraftsproduktionen skall ske inom ramen för de riktlinjer för hälsa säkerhet och miljö som statsmakterna ställer upp. Som vi ser det finns i dag inga realistiska alternativ som

inom överskådlig framtid kan ersätta kärnkraften. Vi anser därför att kärnkraften skall tillåtas att vara kvar och utvecklas så länge högt ställda krav på säkerhet kan garanteras. Riksdagens beslut om en förtida avveckling av kärnkraften måste därför omprövas. Därtill anser vi, i överensstämmelse med vad som framförs i motion 2005/06:N436 (fp), att reaktorerna i Barsebäck bör tas i bruk igen så snart det är möjligt. Riksdagen bör, enligt vår mening, därför göra ett uttalande med innebörden att en förhandling med reaktorernas ägare skall tas upp för att möjliggöra en återstart av de båda reaktorerna i Barsebäck. Vi vill även öppna upp för möjligheten att bygga nya reaktorer i landet.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Det sagda ligger även i linje med vad som anføres i här aktuella delar i motionerna 2005/06:N205 (m), 2005/06:N220 (m), 2005/06:N227 (fp), 2005/06:N233 (fp), 2005/06:N260 (m), 2005/06:N307 (m), varför de tillstyrks i dessa delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

5. Avvecklingen av kärnkraften, punkt 2 – motiveringen (mp) av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Det är min bestämda uppfattning att kärnkraften både bör och kan avvecklas i en snabbare takt än vad som sker i dag. En avveckling motiveras av att kärnkraften inte är en ekologiskt hållbar energikälla samtidigt som den är betingad med ett stort antal risker. Med kärnkraft finns risken för en stor utsläppolycka med extremt allvarliga konsekvenser. Därtill produceras det avfall som är farligt i hundratusentals år. Ett starkt beroende av kärnkraften är även ett hot mot försörjningstryggheten. Kärnkraften är också ett hot mot internationell säkerhet genom att den är nära förknippad med kärnvapen. Genom en effektivare energianvändning och ett ökat nyttjande av vindkraft och bi kraftvärme kan kärnkraften avvecklas samtidigt som nettoutsläppen av koldioxid minskas.

Avvecklingen av kärnkraften skall i huvudsak ske med ekonomiska styrmedel där riskerna och föroreningarna i alla led prissätts. För den fortsatta avvecklingen förordar jag därför olika former av styrmedel. Däribland bör en lag mot effekthöjningar i befintliga kärnkraftverk införas. Effekthöjningar medför ett ökat beroende av kärnkraft. De innebär till viss del även ökade utsläpp vid en eventuell olycka och att mer avfall produceras. I detta sammanhang kan tilläggas att miljödomstolen funnit att det förelåg hinder enligt miljöbalken att bifalla en ansökan om effekthöjning från Ringhals AB. Regeringen har tyvärr nyligen beslutat att verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken, vilket är ett tydligt politiskt ställningstagande i frågan. Min uppfattning är att då frågan om avfalllets förvaring inte är löst bör det inte heller produceras mer avfall.

Vidare anser jag att säkerhetskraven för de svenska kärnkraftverken bör höjas. Sverige har haft oproportionerligt många allvarliga incidenter vid kärnkraftverken. Dessa incidenter pekar på brister både i säkerhetskulturen och i den maskinella utrustningen. En trolig konsekvens av höjda säkerhetskrav är att några reaktorer kommer att ställas av relativt snart då det blir för kostsamt att genomföra föreskrivna åtgärder. På sikt kommer detta även att slå igenom för de reaktorer som är av något nyare årsmodell.

Med hänvisning till det sagda avstyrks samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

6. Folkomröstning rörande kärnkraften, punkt 3 – motive- ringen (m, fp, kd)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Ställningstagande

Vi stöder den grundläggande uppfattning som framförs i motionerna 2005/06:N264 (m) och 2005/06:N286 (m). Sedan folkomröstningen om kärnkraft ägde rum år 1980 har nu ett kvartssekel passerat. Alltsedan dess har det funnits en rådvillhet om hur resultatet av denna folkomröstning skall tolkas. Därtill har väljarkåren genomgått betydande förändringar. Uppskattningsvis har 2,5 miljoner nya väljare tillkommit och 1,5 miljoner väljare avlidit. Vi anser likaledes att arvet från 1980 års folkomröstning verkar förlamande på svensk energiförsörjning samtidigt som det reser frågan om hur länge riksdagen skall anse sig vara bunden av ett utslag i en formellt rådgivande folkomröstning. Samtidigt är det vår mening att det i första hand bör vara de folkvalda i riksdagen som tar sitt ansvar för den energipolitik som förs och fastställer att någon kärnkraftsavveckling inte är aktuell. Att riksdagen i nuläget skall ta initiativ till att genomföra en ny folkomröstning i kärnkraftsfrågan kan vi således inte förorda.

Med det anförda avstyrks nämnda motioner.

7. Folkomröstning rörande kärnkraften, punkt 3 – motive- ringen (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Det kan konstateras att det i riksdagen finns en bred majoritet för att kärnkraften skall avvecklas, även om det finns olika åsikter rörande takten på avvecklingen. Folkets vilja fick komma till uttryck i den folkomröstning som hölls år 1980. Att avvecklingen därefter dragit ut på tiden och upprepade gånger kommit att skjutas fram kan bara beklagas. Som jag tidigare

framhållit är kärnkraften inte en ekologiskt hållbar energikälla, och den är förenad med ett stort antal risker. Dessa risker har inte minskat sedan år 1980. Det finns därför ingen anledning att folkomrösta på nytt.

Med det anförda avstyrks de båda här aktuella motionerna.

8. Förbudet mot uppförande av kärnkraftsreaktorer, punkt 4 (m, fp)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp) och Anne-Marie Pålsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar det i bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N220 i denna del, 2005/06:N260 yrkande 2, 2005/06:N436 yrkande 4 och 2005/06:N441 yrkande 12 och bifaller delvis motion 2005/06:N304 yrkande 3.

Ställningstagande

Vår uppfattning är, i likhet med den som framförs i motionerna 2005/06:N220 (m), 2005/06:N260 (m), 2005/06:N436 (fp) och 2005/06:N441 (m), att de politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnenergi i Sverige måste tas bort. Olika alternativa energikällor har många positiva egenskaper, men de kommer inte under överskådlig framtid att kunna ersätta kärnkraften. Det innebär att den svenska energiförsörjningen under överblickbar tid kommer att vara tvungen att förlita sig på kärnkraften. Samtidigt har Sverige, för att kunna uppfylla de internationella åtagandena som gjorts på klimatområdet, inget annat val än att låta en klimatvänlig energiform som kärnkraften spela en betydelsefull roll i energisystemet. Det anförda innebär att vi anser att det inte finns några skäl till att ha en bestämmelse som förhindrar byggandet av kärnkraftsreaktorer i Sverige. Lagstiftningen bör inte begränsa denna möjlighet, och kärntekniklagens förbud mot uppförande av kärnkraftsreaktorer bör således upphävas av riksdagen.

Genom att upphäva detta förbud möjliggör riksdagen för den intresserade att undersöka möjligheten att uppföra kärnkraftverk. Därigenom kan även motion 2005/06:N304 (fp) i allt väsentligt anses tillgodosedd i här aktuell del.

Med det anförda tillstyrks nämnda motioner, helt eller delvis, i berörda delar.

9. Förbudet mot vissa förberedande åtgärder, punkt 5 (m, fp, kd)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar det i bilaga 4 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N212, 2005/06:N220 i denna del, 2005/06:N228, 2005/06:N233 yrkande 3, 2005/06:N260 yrkande 1, 2005/06:N322, 2005/06:N376, 2005/06:N436 yrkande 5, 2005/06:N441 yrkande 13 och 2005/06:N476 yrkande 18.

Ställningstagande

Det är vår uppfattning att riksdagen bör upphäva det s.k. tankeförbudet (6 §) i kärntekniklagen. Alltsedan dess tillkomst har förbudet kritiserats från principiella utgångspunkter, och bestämmelsen har uppfattats som oförenlig med de principer om yttrande- och tankefrihet som bör ligga till grund för all lagstiftning.

I likhet med vad som getts uttryck för i flera motioner menar vi att tankeförbudet har skadliga effekter genom att det – om inte direkt så indirekt – försvårar forskning på området. Detta ser vi som ett allvarligt problem som behöver åtgärdas. Förutsättningarna i Sverige för forskning om nya principiella lösningar inom kärnenergiområdet måste i stället förbättras. Det gäller bl.a. forskning kring effektivare utnyttjande av kärnbränsle, minimering av avfallsmängder, transmutation av befintligt kärnavfall m.m. Svenska kärntekniker och forskare skall inte tvingas att bli enbart passiva betraktare av den utveckling som kan leda till resultat av stort intresse även för vårt land. De bör i stället ges möjlighet att bidra med sin kunskap.

Att tankeförbudet har en hämmande effekt på den akademiska friheten har under en lång tid framförts från flera håll. Det har bl.a. uppmärksammats genom det upprop till regeringen om dess avskaffande som 102 svenska professorer och andra framstående forskare gjorde hösten 1995. Även en utredning i början av 1990-talet, som gjorde en översyn av lagstiftningen på kärnenergiområdet (SOU 1991:95), förordade att förbudet skulle slopas. Bestämmelsen har därtill ifrågasatts av Statens strålskyddsinstitut (SSI), Statens råd för kärnavfallsfrågor (Kasam) och Statens kärnkraftinspektion (SKI). Även den av regeringen tillsatta Kärnsäkerhetsutredningen förordade i sitt betänkande om kärnkraftens säkerhet och strålskydd (SOU 2003:100) att den aktuella bestämmelsen i kärntekniklagen stryks.

Utredningen motiverar detta med att bestämmelsen ofta misstolkas som ett förbud mot att bedriva forskning eller utveckling, även då det gäller kärnsäkerheten. Detta ser vi som mycket allvarsamt.

Förslag om slopande av tankeförbudet har behandlats av riksdagen vid ett flertal tillfällen. En bidragande orsak till att förslagen har avvisats torde vara att frågan har ansetts kopplad till den vidare energipolitiska frågeställningen om kärnkraftens framtid i Sverige. Något sådant samband föreligger dock inte.

Riksdagen bör därför, med hänvisning till vad som anförts, upphäva den aktuella bestämmelsen i kärntekniklagen. Med detta tillstyrks i denna del aktuella motionsyrkanden.

10. Vissa övriga frågor rörande kärnkraften, punkt 6 (m, fp, kd)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N436 yrkande 9, bifaller delvis motionerna 2005/06:N307 yrkande 3 och 2005/06:N362 samt avslår motion 2005/06:N338 yrkande 12.

Ställningstagande

Stora mängder värme släpps i dag ut från kärnkraftverkens kylvatten i havet till ingen nytta. Denna värme skulle i stället kunna användas för exempelvis fjärrvärme i närliggande städer. Vi anser därför, i överensstämmelse med vad som anförts i motion 2005/06:N436 (fp), att möjligheterna att utnyttja värmen i kärnkraftverkens kylvatten bör utredas. Genom ett uttalande bör riksdagen se till att regeringen närmare granskar denna fråga.

Vidare anser vi att det kan ifrågasättas om det skall vara regeringen som, efter det att ansökan har beretts av Statens kärnkraftinspektion, prövar frågan om höjning av den termiska effekten vid kärnkraftverk. Myndigheten har den särskilda kunskap i frågan som krävs och torde vara bäst lämpad att göra erforderliga avvägningar. Inriktningen bör därför vara att prövningen av en ansökan om tillstånd för höjning av den termiska effekten vid ett kärnkraftverk helt förbehålls Statens kärnkraftinspektion. Riksdagen bör således, med delvis bifall till motion 2005/06:N362 (s), begära att regeringen närmare utreder denna fråga i syfte att återkomma med förslag i enlighet med den inriktning som vi här förordat.

I analogi med vad som anförs i motion 2005/06:N307 (m) anser vi att det är angeläget att kärnkraftverken uppgraderas för att ersätta miljöskadlig elproduktion och trygga tillgången på elenergi. Det sagda innebär samtidigt att vi inte delar uppfattningen i motion 2005/06:N338 (mp, -) om att riksdagen skall begära att regeringen avvisar alla effekthöjningar vid kärnkraftverken. Något särskilt uttalande med anledning av den förstnämnda motionen erfordras emellertid inte.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2005/06:N436 (fp) och 2005/06:N362 (s) i berörda delar. Övriga nämnda motioner avstyrks i här aktuella avsnitt.

11. Vissa övriga frågor rörande kärnkraften, punkt 6 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N338 yrkande 12 och avslår motionerna 2005/06:N307 yrkande 3, 2005/06:N362 och 2005/06:N436 yrkande 9.

Ställningstagande

Jag motsätter mig att det genomförs effekthöjningar vid kärnkraftverken. Höjningar av reaktoreffekten innebär att mer uran måste brytas och att mer radioaktivt avfall bildas. Skulle en olycka inträffa betyder effekthöjningarna även att det finns mer radioaktivitet att sprida och att tidsmarginalen från ett rörbrott till härdsmalta blir mindre. Genom att tillåta effekthöjningar i reaktorerna blir det även dyrare att avveckla kärnkraften enligt den modell regeringen valt i och med att värdet av en fortsatt drift blir större.

Det är därför bekymmersamt att kärnkraftsindustrin planerar att satsa stora belopp på upprustning och uppgradering av de kvarvarande reaktorerna. Om dessa planer går i lås kommer vi att ha mer kärnkraft i Sverige år 2010 än när kärnkraften ansågs färdigutbyggd år 1986. I likhet med vad som anförs i motion 2005/06:N338 (mp, -) förordar jag således ett riksdagsuttalande om att regeringen bör tydliggöra att den avser att avvisa alla ansökningar från kärnkraftsindustrin om effekthöjningar vid kärnkraftverken. Nämnda motion blir därmed tillgodosedd, och den tillstyrks.

Det sagda innebär även att jag inte delar den uppfattning som framförs i motion 2005/06:N307 (m) om att det är angeläget att kärnkraftverken uppgraderas, varför den avstyrks i här aktuell del. Även motionerna 2005/06:N362 (s) och 2005/06:N436 (fp) avstyrks i här berörda avsnitt.

12. Statens energimyndighet, punkt 7 (m, fp, kd)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N441 yrkande 8 och 2005/06:N473 yrkande 2 och avslår motion 2005/06:N338 yrkande 21.

Ställningstagande

Statens energimyndighet är nätmyndighet enligt ellagen med tillsynsansvar över monopoldelen av elmarknaden, dvs. nätverksamheten. Myndigheten utövar även tillsyn över naturgasmarknaderna enligt naturgaslagen. Vidare skall Energimyndigheten bevaka och analysera elmarknaden samt ha rollen som expertmyndighet avseende elhandelsfrågor.

Vi anser att en väl fungerande elmarknad, förutom konkurrens i handel med el, även kräver en effektiv och tillförlitlig nätverksamhet. Eftersom nätverksamheten inte är konkurrensutsatt är det av avgörande betydelse att en effektiv tillsyn av denna verksamhet fungerar. Hushållskundernas totala elpris består, grovt sett, av en tredjedel vardera av nätavgift, elpris och skatter. Det är således endast en tredjedel av det totala elpriset för en konsument som är utsatt för konkurrens, medan den tredjedel som avser nätavgifter bestäms av en monopolist. Därför är det enligt vår uppfattning viktigt att Energimyndigheten är aktiv i sitt tillsynsarbete.

Även när det gäller de konkurrensutsatta delarna på energimarknaderna – produktion och försäljning av energi – finns det vissa problem. Vi anser därför att det också finns skäl att skärpa konkurrensövervakningen inom energisektorn.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad som här förordas. Därmed tillstyrks motionerna 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N473 (m) i berörda delar. Motion 2005/06:N338 (mp, -) avstyrks i motsvarande del.

13. Statens energimyndighet, punkt 7 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N338 yrkande 21 och avslår motionerna 2005/06:N441 yrkande 8 och 2005/06:N473 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att effektivare energianvändning är en förutsättning för ekologisk hållbarhet. För att uppnå energieffektivisering behövs en aktiv statlig politik. Genom aktiva insatser kan nya produkter komma ut på marknaden, redan befintliga produkter få ett snabbare marknadsgenombrott, kunskap spridas och olika marknadsbarriärer genombrutas.

Statens energimyndighet har i dag huvudansvaret för statens insatser rörande energieffektivisering. Myndigheten har detta uppdrag som en av många uppgifter. Därutöver ansvarar myndigheten för bl.a. övervakning och utredning av energimarknader samt finansiering av forskning och utveckling rörande energitillförselteknik. Erfarenheten visar att det kan vara svårt att ha många och delvis motsatta intressen under samma tak. Jag menar därför att en ny myndighet bör inrättas som enbart ägnar sig åt energieffektivisering. Den nya myndighetens huvuduppgift bör vara att åstadkomma energieffektivisering genom aktiv marknadsbearbetning. Genom att göra en åtskillnad mellan de två perspektiven – det tillförselorienterade och det användningsorienterade – kan undvikas att man på myndighetsnivå tvingas ställas inför sådana val som bör ligga på politisk nivå. Vidare bidrar det till att statsmakterna får ett bättre beslutsunderlag. Riksdagen bör göra ett uttalande för att tydliggöra sin uppfattning för regeringen i denna fråga.

Med det anförda tillstyrks motion 2005/06:N338 (mp, -) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks i motsvarande delar.

14. Bygandet av likströmskabeln till Finland, punkt 8 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N338 yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser – i likhet med vad som anförs i motion 2005/06:N338 (mp, -) – att riksdagen genom ett uttalande bör tydliggöra att den planerade likströmskabeln mellan Sverige och Finland inte skall byggas. Enligt min mening kan bygandet av kabeln i första hand ses som en svensk subvention till finsk kärnkraft.

Enligt min uppfattning behövs inte denna kabel för att uppfylla några svenska behov. Den är däremot av stor vikt för den planerade nya kärnkraftsreaktorn i Finland, och byggandet av kabeln kan ses som nära sammankopplad med byggandet av den finska reaktorn. När den finska reaktorn drabbas av snabbstopp, vilket kommer att inträffa kanske en gång per år, kommer det finska nätet att utsättas för mycket stora påfrestningar. Reservkraft kommer då att behövas snabbt, och den skall då tas från Sverige. När reaktorn å andra sidan är i drift kommer den att generera ett väldigt stort tillskott av el som inte alltid kommer att motsvaras av efterfrågan i Finland. Då skall Sverige, via den planerade kabeln, ta hand om överskottet.

Kabeln är även en dålig affär för Sverige. Kostnaderna för dess byggande, vilka av Svenska kraftnät för svenskt vidkommande bedöms uppgå till närmare 1,5 miljarder kronor, kommer att få betalas av de svenska elkonsumenterna, inklusive den elintensiva industrin, som kommer att få högre nätavgifter. I perspektivet av en framtida kärnkraftsavveckling i Sverige är det helt fel att ersätta svensk kärnkraft med finsk kärnkraft. I stället bör Sverige satsa på att bygga ut bio- och vindkraft.

Riksdagen bör därför, med bifall till nämnda motion, göra ett uttalande med innebörden att en ny likströmskabel mellan Sverige och Finland inte skall byggas.

15. Svenska kraftnäts investeringsplan, punkt 9 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner investeringsplanen för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2006–2008 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 21 punkt 8 och motion 2005/06:N338 yrkande 11.

Ställningstagande

Jag anser, i den händelse riksdagen ändock bedömer att en ny likströmskabel mellan Sverige och Finland behöver byggas, att finansieringen av kabeln behöver omförhandlas. Då kabeln i första hand fyller en funktion för Finland – genom att möjliggöra export av kärnkraftsel från den planerade nya finska reaktorn och att underlätta för att reservkraft kan tas från Sverige vid ett snabbstopp i reaktorn – bör den även i huvudsak betalas av Finland. Som redovisats i det föregående under avsnittet med vissa kompletterande uppgifter är så inte fallet i dag. Riksdagen bör därför, med

bifall till motion 2005/06:N338 (mp, -), göra ett tillkännagivande om att regeringen ser över möjligheterna att omförhandla finansieringen av detta projekt. Därmed tillgodoses nämnda motion.

Vidare anser jag att riksdagen bör godkänna regeringens förslag till investeringsplan för Svenska kraftnät för perioden 2006–2008.

Särskilda yttranden

1. Allmän inriktning av energipolitiken, punkt 1 (c)

Åsa Torstensson (c) anför:

Jag ser, i likhet med vad som görs i motion 2005/06: MJ532 (c), stora tillväxtpotentialer för Sverige inom området alternativa bränslen. I Sverige finns dels tillgång till naturresurser som med rätt teknik kan ge ett föresprång på biobränslemarknaden, dels skickliga forskare som kan bidra till att vi blir ledande inom den teknik som krävs för en omställning av transportsektorn. Det är, anser jag, angeläget med olika former av stimulansåtgärder för att öka andelen förnybara bränslen inom transportsektorn. Även satsningar på forskning och utveckling inom området är viktigt. Ett led i detta arbete kan vara att regeringen sammankallar olika aktörer, exempelvis fordonsindustrin, bränsletillverkare, försäkringsbranschen och forskare, till ett konstruktivt och framåtsyftande arbete för att minska Sveriges oljeberoende.

2. Byggandet av likströmskabeln till Finland, punkt 8 (m, fp, kd)

Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd) anför:

Utskottet har i det föregående avstyrkt en motion vari förordats att en ny likströmskabel mellan Sverige och Finland inte skall byggas. Vi vill i detta sammanhang tydliggöra vår uppfattning i denna fråga när det gäller den svenska regeringens agerande. I slutet av maj månad i år stängdes, efter regeringens beslut, Barsebäcks andra reaktor. Därmed kommer Sverige att tvingas att importera ytterligare kol- och oljekraft från Tyskland, Danmark och Polen samt, framgent, kärnkraft från den planerade nya reaktorn i Finland. Det är ingen tillfällighet att den nya kabeln mellan Sverige och Finland beräknas vara klar samtidigt som den nya kärnkraftsreaktorn i Finland. Att regeringen samtidigt som den vill avveckla fungerande svensk kärnkraft möjliggör för en ökad import av el från den planerade finska kärnkraftsreaktorn kan, anser vi, inte ses som annat än hyckleri.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (m)

Per Bill (m), Ulla Löfgren (m) och Anne-Marie Pålsson (m) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister väntas den 23 november fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2006. Samtidigt fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2006 och 2007.

Moderata samlingspartiet har i partimotion 2005/06:Fi240, med rubriken Politik för arbete och välfärd, och i kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att återupprätta den svenska arbetslinjen, bryta bidragsberoende och utanförskap, ge fler medborgare makt över den egna vardagen samt trygga goda statsfinanser och en värdig välfärd. Vi vill satsa på offentliga kärnverksamheter som sjukvård, rättstrygghet och skola i stället för på bidragssystemen.

Vi föreslår en växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett bättre sätt än i dag kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Moderata samlingspartiets förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi har dock avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. När riksdagens majoritet genom rambeslutet kan förväntas välja en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 21 Energi.

I det följande redovisar vi i korthet Moderata samlingspartiets alternativ till politik inom utgiftsområde 21.

Den anslagsfördelning inom utgiftsområdet som vi förordar redovisas i motion 2005/06:N473 (m) samt framgår av bilaga 2. Våra principiella uppfattningar framgår av våra reservationer i detta betänkande, bl.a. under momenten Allmän inriktning av energipolitiken och Avvecklingen av kärnkraften. Synen på vilka anslag som bör anvisas för energipolitiska ändamål bygger på de principiella utgångspunkter som Moderata samlingspartiet anser bör gälla för energipolitiken och som framgår av motion 2005/06:N441 (m). Sammantaget har vi föreslagit – med anförda motiveringar i detta betänkande – en minskning av ramen för utgiftsområde 21 Energi med 382 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (fp)

Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp) anför:

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2006, vilka återfinns i partimotion 2005/06:Fi241 (fp), syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att Sveriges potential kan komma till sin rätt. Det handlar om förslag som förbättrar förutsättningarna för den dryga miljon människor som står utanför arbetsmarknaden att få en möjlighet att komma in och bidra med en egen arbetsinsats och förslag som leder till nya jobb. Vi föreslår en stor inkomstskattereform för alla som arbetar och skattelättnader för företagare så att det skall bli lättare att anställa. Vi föreslår vidare reformer av arbetsmarknadspolitiken, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Vi föreslår ett antal åtgärder för att underlätta företagande och nya jobb. Våra utgiftsökningar avser ökade resurser för en stärkt rättssäkerhet,

bättre utbildning och forskning, satsningar på vård och omsorg särskilt för äldre samt förbättringar för handikappade. Vi uppnår utrymme för detta genom ett antal besparingsåtgärder.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområdet. Vi väljer således att avstå från att delta i utskottets beslut om anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområdet.

För utgiftsområde 21 har vi förordat en ram för år 2006 som är 142 miljoner kronor lägre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag. I kommittémotion 2005/06:N436 (fp) redovisas Folkpartiet liberalernas syn på energipolitiken och anslagen inom detta utgiftsområde. Den anslagsfördelning vi förordar framgår även av bilaga 2.

Folkpartiet liberalerna anser att energiproduktionen inte skall styras av politiska beslut utan av konsumenterna. Därför vill vi att kärnkraften skall utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd och att de politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnkraften tas bort. Vi anser även att samhällets beredskap för att klara tillfälliga kriser inom försörjningen måste förbättras.

Vår grundläggande syn är att en god tillgång på energi är en förutsättning för tillväxt och välbefinnande. Det svenska energisystemet bör successivt ställas om till att bli ekologiskt hållbart. Omställningen av energisystemet måste dock ske med hänsyn till Sveriges behov av tillväxt och ökad sysselsättning. Vi säger därför nej till regeringens, och dess stödpartiers, förtida avveckling av kärnkraften. I det fall det framöver visar sig nödvändigt för att trygga den svenska energiförsörjningen och för miljön kan vi även tänka oss en utbyggnad av kärnkraften. Vi oroar oss över effekterna av att koldioxidutsläppen ökar som en följd av avställningen av de båda Barsebäcksreaktorerna, då dessa avställningar medfört en ökad import av el från kolbaserad produktion i bl.a. Danmark. Därför menar vi att de båda reaktorerna i Barsebäck bör tas i bruk igen så snart det är möjligt.

Våra principiella uppfattningar framgår också av de reservationer vi gjort i detta betänkande, bl.a. under momenten Allmän inriktning av energipolitiken och Avvecklingen av kärnkraften.

5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 12 (kd)

Mikael Oscarsson (kd) anför:

Kristdemokraternas förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi har avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Det innebär att riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten än vi förordar. Därför redovisar jag i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik

som rör utgiftsområde 21 Energi och som jag skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Vårt budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för fler människor i arbete, minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att statens finanser och därmed den gemensamma välfärden tryggas för alla.

Sverige står inför stora utmaningar. Vi vet att de närmaste tio åren kommer att medföra en växande andel äldre i befolkningen, med ökade krav på vård och omsorg som belastar de offentliga finanserna. Andelen i arbetsför ålder minskar, vilket ökar behovet av att öka antalet arbetade timmar för att upprätthålla skatteintäkterna.

För att fler skall komma i arbete räcker det inte med att reformera delar av den svenska ekonomin – det krävs ett helhetsgrepp. Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel för att möjliggöra nyanställningar i nya och växande företag. Den kraftigt ökade sjukfrånvaron måste mötas med förbättrad arbetsmiljö och rehabilitering men också tydligare krav på återanpassning till arbetslivet för den som annars riskerar att hamna i utanförskap.

Sverige utmanas även från omvärlden genom den alltmer globaliserade ekonomin. Globaliseringen medför sannolikt att skatterna på arbete och företagande på sikt måste anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck.

Den offentliga sektorn måste också förnyas för att bättre möta medborgarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, polis- och rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas, och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser, och där statens finanser blir mindre konjunktur känsliga.

När det gäller energipolitiken och utgiftsområde 21 är vår utgångspunkt att tillgången till energi är en förutsättning för utveckling, tillväxt och välstånd. Vi menar att energiförsörjningen skall tryggas genom en långsiktig

och medveten energipolitik med fasta spelregler där inhemska förnybara energikällor och bränslen utgör en växande bas. Kärnkraften kan fhasas ut ur energisystemet först när den kan ersättas med förnybar energi.

Sverige har en framskjuten position vad gäller forskning och utveckling av solcells- och vätgasbaserade energisystem. Dessa tekniker kan komma att bli mycket betydelsefulla för den framtida energiförsörjningen. Kristdemokraterna har därför anslagit 50 miljoner kronor särskilt till dessa båda forskningsområden. Vidare har vi förordat, för att underlätta för villaägare att minska sin elförbrukning, att ett nytt anslag för stöd till villaägare att byta bort direktverkande el införs. För detta har vi avsatt 65 miljoner kronor år 2006.

Mina principiella uppfattningar framgår även av de reservationer jag gjort i detta betänkande, bl.a. under momenten Allmän inriktning av energipolitiken och Avvecklingen av kärnkraften.

Den anslagsfördelning inom utgiftsområdet som vi från Kristdemokraternas sida förordat redovisas i kommittémotion 2005/06:N476 (kd) och i bilaga 2. Sammanlagt har Kristdemokraterna föreslagit – med anförda motiveringar under berörda anslag i detta betänkande – en minskning av ramen för utgiftsområde 21 Energi med 345 miljoner kronor år 2006 i förhållande till regeringens förslag.

6. Kostnaderna för stängningen av kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck (m, fp, kd)

Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd) anför:

Vi är kritiska till att regeringen i budgetpropositionen inte lämnar någon närmare redogörelse för kostnaderna när det gäller stängningen av Barsebäcks andra reaktor. I propositionen hänvisas till att förhandlingar om ersättningsnivån för närvarande pågår mellan staten och reaktorägarna och att ett schablonbelopp utbetalas, efter regeringens beslut, om 7,5 miljoner kronor per månad såsom förskottsersättning fr.o.m. den 1 juni 2005 intill dess en slutlig överenskommelse nåtts, dock längst t.o.m. utgången av år 2005.

Vi har i tidigare sammanhang framhållit att det är ett rimligt krav att regeringen åtminstone för riksdagen redovisar konsekvenserna av en fortsatt förtida avveckling av kärnkraften innan ytterligare politiska beslut fattas om att ta fungerande elproduktion ur drift. Nu när Barsebäcks andra reaktor, efter regeringens beslut, ställts av borde riksdagen kunnat kräva i varje fall inte mindre än en redovisning i budgetpropositionen av de direkta kostnaderna som denna avställning innebär, vilka kommer att belasta 2006 års budget.

Vi kan konstatera att den ekonomiska uppgörelsen beträffande stängningen av Barsebäck 2 nu synes vara klar. Godkänns detta avtal innebär det att den direkta kostnaden för staten, som en följd av stängningen av

Barsebäcks första och andra reaktor, uppgår till 11,2 miljarder kronor (i 2005 års priser). Därtill kommer även omfattande intäktsminskningar för staten genom skattebortfall.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:1 Budgetpropositionen för 2006 Utgiftsområde 21:

1. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om deltagande i Greta International Limited (avsnitt 6.5).
2. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 35:2 Insatser för effektivare energianvändning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 105 000 000 kr under 2007 (7.1.2).
3. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 65 000 000 kr under 2007 (avsnitt 7.1.3).
4. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 50 000 000 kr under 2007 och högst 50 000 000 under 2008 (avsnitt 7.1.4).
5. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 779 000 000 kr under 2007 och högst 825 000 000 kr under perioden 2008–2010 (avsnitt 7.1.5).
6. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 35:6 Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 18 100 000 kr under 2007 och högst 21 900 000 kr under åren 2008–2010 (avsnitt 7.1.6).
8. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2006–2008 (avsnitt 7.2.1).
9. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2006 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.2).
10. Regeringen föreslår att riksdagen för 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 21 Energi i enlighet med uppställningen under avsnitt 1 i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06: MJ522 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte avveckla kärnkraften i förtid.

2005/06: MJ532 av Maud Olofsson m.fl. (c):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samla olika samhällsaktörer för att på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt minska Sveriges oljeberoende.

2005/06: N205 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av tydliga spelregler vad gäller en eventuell fortsatt förtida avveckling av de svenska kärnkraftverken.

2005/06: N212 av Tobias Billström (m):

Riksdagen beslutar att upphäva 6 § kärntekniklagen (1984:3) i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06: N220 av Anita Sidén och Anna Lilliehöök (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att forskning i kärnteknik åter bör tillåtas i vårt land, att befintliga säkra kärnkraftverk inte stängs samt att nya kärnkraftverk åter tillåts byggas om behovet finns.

2005/06: N227 av Axel Darvik (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Sverige till europeiskt elenergicentrum.

2005/06: N228 av Lennart Fremling (fp):

Riksdagen beslutar att 6 § i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet skall upphöra att gälla.

2005/06: N229 av Gunnar Axén och Anna Lindgren (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om basindustrins energiförsörjning.

2005/06: N233 av Torkild Strandberg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återöppning av Barsebäck 1.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den förtida stängningen av Barsebäck 2.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbudet mot forskning om och planering av ny kärnkraft i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nya och utökade koldioxidutsläpp från kolkraftsanläggningar i Stenungsund och Malmö.

2005/06:N234 av Torkild Strandberg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att med kraft driva frågan om minskad kol-, gas- och oljebaserad energiproduktion i Danmark.

2005/06:N237 av Anna Grönlund Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktiga och stabila villkor för basindustrins energiförsörjning.

2005/06:N260 av Ewa Thalén Finné (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om 6 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etablering av nya kärnkraftsreaktorer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stängningen av Barsebäcksverket.

2005/06:N264 av Peter Danielsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förnyad prövning av kärnkraftens ställning genom att en ny folkomröstning i frågan hålls.

2005/06:N270 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att i EU driva frågan om ett RES-H-direktiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att Sverige för egen del ökar insatserna när det gäller förnybar energi på området uppvärmning och kyla.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ökade insatser för forskning och utveckling inom RES-H-området.

2005/06:N286 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förnyad prövning av kärnkraftens ställning genom att en ny folkomröstning i frågan hålls.

2005/06:N289 av Jan Lindholm och Claes Roxbergh (båda mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att ta till vara kunskaper såväl från andra länder som från egna erfarenheter i utformningen av den fortsatta omställningen av energiförsörjningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en utredning med anledning av att våra primära energikällor, olja och kärnkraft, endast kan betraktas som kortsiktiga parenteser.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av långsiktigt stabila villkor för såväl forskare som produktutvecklare och investerare för att omställningen av energisystemet skall få tillräcklig kraft.

2005/06:N303 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att återställa anslaget till energiforskning så att förutsättningar ges för en högteknologisk näring.

2005/06:N304 av Anna Grönlund Krantz m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bygga ett kärnkraftverk i Norrland.

2005/06:N307 av Lars Lindblad m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en återstart av kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppgradering av befintliga kärnkraftverk.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av mångfald på energimarknaden och Skånes framtida energiförsörjning.

2005/06:N322 av Ewa Björling (m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att upphäva 6 § kärntekniklagen.

2005/06:N338 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall föreslå tydliga mål för minskning av oljeberoende och beroende av andra fossila bränslen och att planer tas fram för att minska den samlade förbrukningen av oljeprodukter i alla sektorer.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ny likströmskabel till Finland inte skall byggas.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att om kabeln till Finland ändå byggs skall finansieringen omförhandlas så att Finland står för större delen av kostnaden.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall säga nej till alla krav på termiska effekthöjningar vid svenska kärnkraftsreaktorer.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av forskning om förnybar energi.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en myndighet för energieffektivisering inrättas.

2005/06:N339 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om energipolitikens betydelse för tillväxt och utveckling i Kalmar län.

2005/06:N359 av Paavo Vallius och Nikos Papadopoulos (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energifrågans roll för tillväxten.

2005/06:N362 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förenkling av tillståndsprövning för höjning av termisk effekt vid kärnkraftverk.

2005/06:N363 av Michael Hagberg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att industrin behöver trygghet och förutsättningar att investera.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ansvarsfull drivmedelspolitik måste utvecklas.

2005/06:N369 av Torsten Lindström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en långsiktig energipolitik för tillväxt.

2005/06:N376 av Torsten Lindström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om upphävande av tankeförbudsparagrafen.

2005/06:N408 av Agneta Lundberg och Göran Norlander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en långsiktig energipolitik.

2005/06:N428 av Alf Eriksson m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avveckla kärnkraften samtidigt som sysselsättning och välfärd tryggas.

2005/06:N436 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återstarta båda reaktorerna i Barsebäck.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa lagen om kärnkraftens avveckling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa 5 a § kärntekniklagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa 6 § kärntekniklagen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheterna att utnyttja värmen i kärnkraftverkens kylvatten.
24. Riksdagen anvisar med ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning i motionen.

2005/06:N441 av Per Bill m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mål för energipolitiken.
2. Riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en utvärdering av måluppfyllelse och kostnadseffektiviteten för energipolitiken i enlighet med vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ny energiproduktion.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stärkt konkurrens på energiområdet.
10. Riksdagen beslutar att upphäva sitt tidigare beslut om avveckling av kärnkraften i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen beslutar att upphäva lagen om kärnkraftens avveckling i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen beslutar att upphäva 5 § kärntekniklagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen beslutar att upphäva 6 § kärntekniklagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statligt stöd på energiområdet.

2005/06:N458 av Hans Stenberg och Kerstin Kristiansson Karlstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svensk basindustris behov av ansvarsfull och långsiktig energipolitik.

2005/06:N466 av Roger Tiefensee (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är av nationellt intresse att Sverige får en trygg och långsiktigt hållbar energiförsörjning som bidrar till att minska problemen med förändringarna av vårt klimat till följd av utsläppen av växthusgaser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en kraftsamling kring forskning och utveckling mellan stat och näringsliv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om investeringar i miljövänlig och hållbar kraftproduktion.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformningen av den svenska energipolitiken.

2005/06:N473 av Per Bill m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målen för de långsiktiga insatserna kring forskning och utveckling inom energiområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prioriteringar för Statens energimyndighets verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen av anslaget 35:5 Energiforskning.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande i fråga om ramanslaget 35:2 Insatser för effektivare energianvändning (förslagspunkt 2).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande i fråga om ramanslaget 35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion (förslagspunkt 3).
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande i fråga om ramanslaget 35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (förslagspunkt 4).
8. Riksdagen anvisar med ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning i motionen.

2005/06:N476 av Mikael Oscarsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om riktlinjer för energipolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energipolitiska insatser på klimatområdet, såväl nationella som internationella.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör vidta erforderliga åtgärder för att tillse att elbrist inte uppstår.
18. Riksdagen beslutar att upphäva 6 § kärntekniklagen (1984:3).
21. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2006 anvisa anslagen under utgiftsområde 21 Energi med ändringar i förhållande till regeringens förslag enligt uppställning i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 21 Energi

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för (m), (fp) och (kd) har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 3–5).

Belopp 1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag		(kd)
		(m)	(fp)	
35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	(ram)	193 780	-25 000	-25 000
35:2 Insatser för effektivare energianvändning	(ram)	168 000	-12 000	-30 000
35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion	(ram)	65 000	-13 000	-20 000
35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	(ram)	89 400	-33 000	-30 000
35:5 Energiforskning	(ram)	815 100		-295 000
35:6 Energpolitiskt motiverade internationella klimatsatser	(ram)	18 100		
35:7 Statlig prisgaranti elecertifikat	(ram)	59 520	-59 520	-59 520
35:8 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	(ram)	313 050		
35:9 Statligt stöd för villaägare att byta bort direktverkande el*	(ram)			+65 000
35:10 Solcells- och välgasenergiforskning*	(ram)			+50 000
Summa		1 721 950	-381 920	-344 520

* = Förslag om nytt anslag

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

I reservation 8 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 a § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

5 a §

Tillstånd att uppföra en kärnkraftsreaktor får inte meddelas.

Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd här i riket slutförvara använt kärnbränsle eller kärnavfall från en kärnteknisk anläggning eller en annan kärnteknisk verksamhet i ett annat land. Detsamma gäller sådan lagring som sker i avvaktan på slutförvaring (mellanlagring). Tillstånd får medges endast om det finns synnerliga skäl och genomförandet av det program som avses i 12 § inte försvåras.

I fråga om tillstånd till införsel eller utförsel av kärnavfall gäller de begränsningar som anges i 20 a och 24 §§ strålskyddslagen (1998:220).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

BILAGA 4

Reservanternas lagförslag

I reservation 9 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.